

PŘÍLOHA

Přepisy rozhovorů

Berenika

Vdaná, 30 let

SŠ

Dcera- devět měsíců

Před nástupem na rodičovskou dovolenou zaměstnána ve státní správě

V současné době jsi na rodičovské dovolené - jaké to bylo, když si nastoupila na rodičovskou dovolenou? Co se změnilo, co tě překvapilo...

No, je to prostě jiný, všechno je nový. I když já jsem z velké rodiny a vychovávala jsem svoje tři mladší ségry, protože se mamka rozvedla a chodila do práce, tak mě nepřekvapilo to, že dítě v noci vstává nebo že je ho třeba přebalit víc než dvakrát za den, tak jak moji kamarádku..(smích) Ne vážně, najednou se Ti během několika málo měsíců změní prostě všechno. Myslím jak žebříček hodnot, priority, všechno jde stranou a žiješ podle toho co to dítě zrovna potřebuje. Myslím, že se to časem změní až Sofie bude větší, ale teď se snažím být hlavně s ní. Podle mě nejsem blázen, který by seděl jen u postýlky a čuměl jestli dejcha, ale přizpůsobuju se jeho rytmu a potřebám. Je to ale hezký, prostě nová role. Je to ale super, užívám si to, protože už teď vidím jak rychle to utíká, na tom dítěti je vidět jak roste ze dne na den a co nevidět mi bude padesát a řekne mi, že se zamilovala tamhle do nějakýho úžasnýho frajera že jde pryč a mě klepne... Ale ne, to je až za hodně dlouho, ale nějak podvědomě si říkám, že bych ráda měla další dítě co nejdřív a byla doma o to víc i se Sofií, ať si to pak jednoho dne nevyčítám..Práce neuteče, není zajíc, tak si to doma ráda užiju.

Hmmm, ale občas mám takový pocit, že ve srovnání s tím jak jsem byla přeaktivní před mateřskou, tak si teď připadám, že nedělám nic, ale to je jen občas. Pak Sofie desetkrát za sebou rozháže hlínu z květináče, tak mě pocity nicnedělání přecházejí.

Ale baví mě to, to jo...

Jak vnímáš skutečnost, že tvůj muž je zaměstnaný a většinu času tráví mimo domov a ty jsi naopak většinu dne s dětmi?

No, beru to jako fakt, i když mi občas přijde, že, no neříkám, že to tak má jen můj manžel. Přijde mi prostě, že chlapi to mají tak, že žena je doma s dětmi a tam prostě je a nikam jinam nechce a nemusí. Můj muž je hodně vytížený, vedle práce má i další aktivity, ze kterých jsme

taky i živí, tak si nemůžu stěžovat, ale někdy se stane, že zrovna jako minulý týden, že se každý večer vracel kolem sedmý, osmý večer a to už se já nikam nedostanu, i kdybych chtěla. Většinu známých co mám, tak nemají děti a chodí do hospody kde je dost zahuleno, tam Sofii tahat nechci a zase manžel není doma aby ji pohlídal. Tak v tu chvíli mám takový dilema jestli mu to říct, že bych odpoledne někam šla a pokecala s lidmi jen tak bez Sofie. On by si ten program sice změnil a pohlídal by jí, ale vím, že další den by měl o to víc běhání, tak na to radši kašlu a jsem doma nebo se snažím ty lidi tahat na zahrádky nebo do nekuřáckých hospod a to jsou faaakt rádí (smích).

Zase je ale super to, že když může a je doma, tak se jí věnuje dost a Sofie to podle mě dost vnímá. Mají spolu jiný způsob hraní a blbnutí a od narození vlastně do teď a doufám, že ho to neomrzí, tak se snaží Sofii hrát na kytaru nebo na housle každý den, a to je super. Je na ni vidět, že to má ráda a baví ji to. S tím otcem si prostě děti hrajou jinak. A je to ale asi normální. I kdyby se člověk snažil, tak nemůže, když je s děckem doma deset nebo dvanáct hodin sám celou dobu blbnout a dělat opičky, které děti baví nejvíc. Musíš někdy zvýšit hlas a to děcka moc nechtějí. A nějaký opičárny ten chlap hodinku, dvě denně vydrží dělat a to děti radši...

Ale jak to vidím kolem sebe, tak musím zaklepat, mám štěstí, sice má toho hodně, ale když už má volno, tak se snaží být s námi a věnovat se nám, hlavně Sofii maximálně.

Jak dlouhou dobu plánuješ strávit na rodičovské strávit a proč?

No, ráda bych měla další dítě vzápětí, no, prostě ať není mezi nimi velký věkový rozdíl. Mám nastavenou rodičovskou na dva roky, ale v práci mi podrží místo i tři roky, tak uvidíme. Ráda bych ale zase byla těhotná v létě, tak doufám, že se koncem tohoto roku nebo začátkem dalšího zadaří a do těch dvou let Sofie bychom měli další. ...A jak už jsem říkala, chci si ty děti doma užít co nejdýl.

Máte ve vaší domácnosti práce, které vykonává pouze žena a jiné, které vykonává pouze muž?

Jedině možná žehlení, to dělám já, ale to mě baví, je to úchylný, já vím, ale to prostě tak. Jinak, protože je manžel většinu dne pryč, tak i většinu věcí doma dělám já, ale když je potřeba tak umí uvařit, ví jak se zapíná pračka, ví kde v bytě je vysavač... A mě zase baví vrtat poličky, vyměňovat zvonky, vyrábět si nábytek, tak to prostě dělám a ani by mě nenapadlo, že je to chlapská práce. Na to si moc nehrajeme a nerozdělujeme si to na M a Ž, dokonce i záchod máme jenom jeden a je unisexový...

Dost lidí ale má domácí práce rozděleny. Za vrchol považuju jednoho svého známého, který když chtěl pohostit návštěvu a manželka nebyla doma, tak pronesl „Kdepak může mít na Hanička chleba“, to už je fakt moc. Tehdy byli manžele už tak 20 let (smích)

Vnímáš nějaké genderové stereotypy ve společnosti, kterými jsi ve výchově svých dětí ovlivněna? Např. v oblékání dětí, výběru hraček ve výběru aktivit pro děti?

Zatím s tím nemám zkušenost, kdyby se při druhém pokusu zadařil syn, tak ti pak povím...Ale jak se dívám kolem sebe, tak Sofie nemá žádné vyložené holčičí hračky, tak si myslím, že je zdědí i případný kluk aniž by se mu pak kamarádi smáli, ha ha. Hmmm, a oblečení, to jsme většinu zdědili po známých a i když jsme ze začátku zavrhovali růžovou barvu, tak když nám poslali kufr hadrů a některé byly i růžové, tak jsme měli dvě možnosti. Buď to nenosit a koupit si jiný nebo snést i růžovou nebo fialovou. Zvítězila ekonomičtější varianta, nosíme i růžové. Naštěstí jí není tolik a dá se to kombinovat.

Zatím je Sofii devět měsíců, tak jestli ji časem budeme vychovávat nějak víc ženštěji nevím, uvidíme.

Vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera ve výchově vašich dětí? Jak se podílíte s partnerem na výchově dcery? Shodnete se? Kdo více rozhoduje?

Zaplať Pánbůh, ve výchově se shodneme. Já pocházím u trošku rozvrácenější rodiny, rozvody a podobně, tak jsem ráda, že manžel vyšel ze skvělé spořádané rodiny a je z něj normální a vyrovnaný člověk, potažmo otec. Navzájem se ve výchově, se kterou začínáme, korigujeme a když už máme na věc jiný názor, tak si to řekneme. Moc rozdílů ale zatím nenacházíme. I díky tomu, že já jsem cizinka, tak ji možná i nevědomky budu dávat a předávat ze sebe něco jiného než manžel ten mix je asi nejlepší metoda, doufám, že nám to vydrží.

Kompetence máme stejné, ale je pravda, že zatím je Sofie víc zvyklá na mě. Je semnou prostě celý den a když občas někam jdu, zatím se to stalo třikrát, tak Sofie s tátou vydrží tak tři hodky a pak mě začne hledat, ale to spíš hledá prso, protože pořad kojím. Myslím, že kdyby to šlo a nechala bych ji doma prso, tak s ním vydrží o hodně dýl (smích)

Změnil se Váš rodinný standard během tvého pobytu na rodičovské dovolené? V případě že ano, jak se vyrovnáváš s touto situací?

A je je, tak to je otázka na tělo, hmm, tak to nesu asi nejhůř ze všeho. To je citlivá struna. Je to divný. Já se sama živím už od osmnácti, kdy jsem odešla z domova a hlavně před mateřskou jsem byla na vysoké pozici, tak to pak byl docela šok. Problém je ale ve mně. Já mám nějaký blok, že se prostě nemůžu nechat živit manželem. Je to ale na hlavu, já jsem prostě doma, vychovávám naše dítě a mám jakoby doma dost práce a je normální, že mě po

nějakou dobu bude živit manžel, ale Nejsem schopná si to uvědomit a nějak to přijmout, nejde mi to, ale smířila jsem se s tím, že se s tím budu trápit dokud budu na rodičovský...Když jde jako o běžný nákupy a tak, tak je to v pohodě, dám mu seznam a on to koupí, ale když jde o to, že bych si měla říct o peníze a že bych si měla třeba koupit něco pro sebe, myslím nějaké normální běžný věci, ne že bych si šla koupit kabelku nebo boty, tak to mám z toho žaludečné vředy. A pak se to hromadí. Tak si řeknu, že tenhle měsíc si to nekoupím a počkám na další měsíc až mi přijde rodičovská, ale to je stejně víceméně hned pryč a pak čekám na další měsíc a to si pak tělový mlíko koupím za 3 měsíce. Dělam si z toho sice srandu, ale pak se kvůli něčemu naštvu a spojí se mi to všechno a prasknou mi nervy a je zle...Pak sedím u počítače a hledám si několik dnů práci, kterou bych mohla dělat i s děckem, ale moc jich není, tak zase toho nechám a pořád dokolečka. Prostě to budu muset vydržet, protože vím, že si na to nezvyknu...

Když jsem naštvaná a řeším prachy, tak si říkám, že bych do práce na nějaký úvazek šla, ale pak se uklidním a říkám si, že by tím trpěla jenom Sofie, musela bych hledat nějaký hlídání a to co vydělám, tak bych dala za hlídání, tak to moc nejde. Tak to teď dopadlo tak, že jsem si vzala úklid v baráku za par stovek měsíčně, dělám jídlo do jedné hospody, kde pracujou kamarádi, tak z toho taky něco kápne, tak asi tak, ale pořád se po něčem dívám, tak uvidíme. Kdybych se ale zaměřila na tom že bych hledala práce a spíš teda zaměstnavatele, který by zaměstnávali matky na mateřský, tak si myslím, že bych tím udělala radost hodně ženskejm a tím bych i vydělala... Hmmm, to není špatný nápad.

Já jsem taky chtěla jít do nějakýho podnikání a to mám v hlavě pořád ještě, ale s manželovým pracovním nasazením nemůžu počítat s nějakým hlídáním, tak jsem od toho taky na chvíli dala ruce pryč, tak to taky uvidíme. Mám toho rozjednanýho dost, ale nějak to nejde skloubit...

Jaké jsou Tvé plány po ukončení rodičovské?

Uvidíme jaká bude situace u mého zaměstnavatelé. Zatím jsou tam nějaký změny, tak jestli mi nebudou moct dát něco zajímavého, tak mi budou muset vyplatit odstupný a já si za ty prachy otevřu tu kavárnu a konečně budu dělat to co chci..

Je podle Tebe pobyt na rodičovské dovolené překážkou v profesní kariéře ženy?

Já ti nevím. Já, i když jsem měla před mateřskou skvělou práci, tak jsem to nikdy moc neprožívala... Dostala jsem se k tomu shodou okolnosti a náhodou. Byla jsem za to moc ráda, ale nelpěla jsem na to za každou cenu a když jsem zjistila, že jsem těhotná, tak jsem se těšila že jdu pryč a ani mě nenapadlo co bude až se vrátím. Jsem sice ráda, že mi drží místo, to je

sichr, ale je mi to jedno. Když nebude tohle, tak bude něco jinýho...Nikdy jsem po kariéře moc nešla, tak pro mě to překážka ani není.

Horší mi to přijde pro ženský, který do třiceti pěti studovaly, jezdily pro různých stáží a těšily se na mega job a pak se ucházejí o nějakou práci a tam jím zaměstnavatel řekne, že radši vezme Jardu nebo Pepu jen kvůli tomu, že se předpokládá, že za nějakou dobu bude těhotná a to oni nechtějí... To je pak diskriminace.

Podle mě se lidí prostě mají řídit přírodou. Ženská je co se týče reprodukce nejpřípravenější do 22 let. Jestli chce studovat, má jít studovat, hned pak mít nějaké děti, mít to z krku a pak může ve 30 začít makat a makat do aleluja (smích)

Kolem mě mám samé baby co se draly za kariérou a ve třiceti pěti si vzpomněly, že by chtěly nějaký to dítě a ono to nejde... Mají za sebou patnáct let studií, proflámovaných nocí, tisíce cigaret, kávy, red bullů a hlavně nervů a pak to prostě nejde a teď místo toho aby někde makaly a šířily dál co se teda během těch studií naučily, tak jezdí na umělý oplodnění a jsou psychický na dně..

Jak vnímáš pojem mateřská, či rodičovská „dovolená“? Jakou máš osobní zkušenost-měla jsi někdy pocit, že si Tvé okolí myslí, že máš doma s dětmi dovolenou? Popř. cítila jsi někdy takový názor z reakcí lidí ?

Takovou blbost musel vymyslet chlap, jinak si to neumím vysvětlit (Smích)

Ale néé, teď vážně. Když budu mluvit za sebe, tak když to srovnám s tím, jak jsem byla aktivní před porodem a měla jsem toho hodně a byla jsem rozlítaná, tak teď fakt odpočívám. Sice člověk vstává v šest ráno a mezitím v noci ještě třikrát kojí, ale to mě baví, tak mě to nevadí.

Slyšela jsem ale, naštěstí ne na mojí adresu a díkybohu ne od mého manžela, že se chlap ptal ženský, z čeho je ona jako unavená, když je celý den doma a jenom si hraje s dětma... Blbec!!!

Jak vnímáš postavení ženy v dnešní společnosti? Má podle Tebe stejné možnosti uplatnění se na trhu práce, realizace, vzdělávání se, získání vyhovující výše platu..jako muž, či nikoliv?

Zase, já asi nejsem úplně klasicky příklad ženský...Já jsem si v práci rovnocenná s muži vždycky připadala. Ale jak to vidím kolem sebe, tak obecně tomu tak není. Žijeme holt v machistické společnosti a změní se to jen a jen tím, že se změníme my ženy. Příklad – jedna moje známá je teď těhotná chce se hned po mateřské, teda po šesti měsících po porodu vrátit do práce a že manžel půjde na rodičovskou. Je to normální, je tu ta možnost, tak proč ne. Ale,

skoro každý se kterým jsem se bavila ji to vyčítá a padly dokonce i kecy typu krkavčí matka apod. Proč? Tak se prostě rozhodla, má lepší práci než manžel a chce si ji udržet a uživí tím rodinu. Ale dívají se na ni divně. Ve srovnání hlavně se severskými státy máme co dohánět... Ale nedávno jsem nad tím přemýšlela, že my ženy si za to můžeme samy. Když se podíváš třeba na politickou scénu. Pořád se mluví o tom jak je málo žen v politice. Ale nikdy jsem neviděla, že by v nějakém úzkém kruhu spolupracovníků a politiků bylo víc než jedna ženská. Je to podle mě tím, že když už nějaká baba se k takovéhle pozici dostane, tak si ji drží, bojí se konkurence a žádnou jinou kolem sebe nechce. Mužům je to jedno. Tomu by vadilo kdyby jeho kolega měl hezčí manželku nebo lepší auto, ale jestli je lepší v práci nebo jestli ho nějak ohrožuje, tak nad tím nepřemýšlejí. Ženy nedrží při sobě a to je problém. Měly by se spolčit a zaútočit (smích)

Cítíš se být oceněna vlastním manželem, dětmi jako matka a manželka? Cítíš se být společností vnímána a oceněna jako matka- jak se k Tobě lidé chovají na ulici, na úradě, v obchodě jako k matce když jsi s dětmi?

Já jo. Já se v roli manželky a matky cítím snad nejlíp ze všech rolí, který jsem do teď hrála... Já se i fyzicky i psychicky po porodu cítím snad nejlíp jak jsem se kdy cítila, fakt je mi dobře. Baví mě to. Manžel je za to asi rád, vidíš, budu se muset přeptat...

Když mě na ulici někdo potká a je to někdo cizí, tak se většinou dívají na dítě a smějí se na něj, tak jsem ráda a protože to dítě je moje, jen rostu pýchou, ha ha.

Je podle Tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi? Máš zkušenost s diskriminací popř. s pozitivní diskriminací v kontextu s Tvojí rodičovskou rolí?

Teď mě třeba při přihlášení plynu a elektriky pustili přednostně k přepážce. To je pak příjemná pozitivní diskriminace. Předem bylo asi 40 lidí, hrůza.

Třeba když jsem byla ale těhotná, tak mě za celé těhotenství pustili v tramvaji sednout jen jednou. Pak se mi stalo, že jsem na zastávce poprosila pána jestli mi nepomůže s kočárkem do tramvaje, on řekl, že ne a nastoupil jinými dveřmi. To jsou ale individuální blbci...Obecně to ale není ideální, ale lepší se to...

Je něco, co bys ještě chtěla v kontextu našeho rozhovoru zdůraznit?

Hmm, tak to nevím, já myslím, že jsme toho probraly docela dost...I když, možná jen – celé to těhotenství, porod, rodičovství, je možná někdy záhul a když je těch dětí pak i víc, je to asi únavný, ale zase na druhou stranu, je to nádhera. Nedá se to srovnat s ničím. Ještě když se člověku poštěstí a má ty děti s partnerem který stojí za to, tak je to famózní. Lidí co se kvůli vlastní pohodlnosti a pocitu, že kvůli dětem přijdou o své pohodlí, klid atd. o to připraví, tak si myslím, že o dost přicházejí a šidí sami sebe...Já bych to neměnila za nic..

Lucie

Vdaná, 28 let

SŠ

Dvě děti (1.5 a 3 roky)

Před nástupem na rodičovskou dovolenou zaměstnána v soukromé společnosti

V současný době jsi na rodičovský dovolený, jaký to pro tebe bylo, jaký byly změny oproti tomu, co jsi zažívala před tím? Jako jedná se o nějaký psychický změny, nebo to, že nemáme prachy? (Smích)

Spíš psychický, co jsi třeba očekávala a co tě zaskočilo

No, tak tím, že máme dva kluky a to rok a půl za sebou, je to furt velkej záprah, je to úplně stoprocentní. Když jsem nastoupila s Tobiášem, tak první půl rok jsem se jakoby strašně nudila. Prostě z klasický práce, kde to jede, tady má člověk výsledek- odškrtnuto, tak se jakoby nic nedělo a spíš často se vyskytly problémy, který jsem nedokázala řešit, třeba brečel a teď jako co..Bylo to v tomhle jakoby zvláštní. A možná díky tomu máme taky kluky takhle po sobě, protože jsem si říkala, tak co já budu tři roky s jedním dítětem doma dělat? Když se ještě s těma malejma jakyby nedá moc co dělat, žejo. Teďka třeba, kdybych měla jen malýho Tobiáše, tak vim, že se mu budu moc naplno věnovat a že si to třeba i jakoby užijeme, ale..Tak to byla asi ta největší..že nabylo jakoby co dělat a ty výsledky nebyly, ještě jsme ze začátku cvičili vojtovku, takže takovýto, jak všichni začali pást koníčky, lízt a takhle, tak u nás se strašně dlouho nic nedělo.Takže nějaký ten pocit nudy? No, klidně, fakt ten pocit nudy a zároveň to nebylo tak, že bych si řekla super! Mám tři hodiny volno, tak já si budu já nevím číst, nebo si něco dělat. Furt to nešlo, člověk jakoby nevěděl, jestli bude spát dvacet minut, nebo hodinu. Já jsem všechno mlíko ještě odsávala a trochu ho kojila a všechno, takže to pořád bylo být ve střehu, kdy se on zbudí a poskytnout mu tenhle lahvičkový servis..Tak to bylo takový..takový prostě divný.

Jak vnímáš skutečnost, že tvůj muž je většinu času mimo domov- v práci a ty jsi většinu času s dětmi? Jak to na tebe působí a jak to vnímá tvůj muž? No..(pauza) Petr se jakoby nechce angažovat do těch věcí, které jsou jakože doma, protože tvrdí, že tu může být jeden kohout na jednom smetišti a ne jakoby dva. To neznamená, že by nevyžehlil, nebo nevytřel, ale to znamená, že celá ta organizační tíha je jakoby na mě. Tvrdí mi, že mi do toho nechce zasahovat, protože když si to udělám tak jak chci já, tak že tak budu nejspokojenější, což je svým způsobem pravda, ale kdyby jednou za sto let přišel s tím, že v sobotu pojedeme na výlet tam a tam, a že se tam jede tudy a tudy a chceme já nevím vzít housky sebou- tak tohle

on nedělá i možná v takový tý chlupský pohodlnosti, ale možná je právě ta záminka to, že tady tomu může velet jenom jeden člověk. No, a jinak já mám tedy někdy tendence mu říct, že až si odpočine v práci, tak ať se zase rychle vrátí...Jo, myslím si, že já bych jako ráda šla do práce na pět hodin v tejdnu..(pauza) na..prostě já nevím nějaký minimální čas, ale prostě není hlídání a nechci kluky nacpat někomu, kdo s nima nebude chtít být, jenom kvůli tomu, že dostanu osmdesát na hodinu.

Vnímáš, že je to teď náročnější- být na rodičovský, nebo je to opravdu pro tebe větší „pohoda“ oproti zaměstnání? Noo, asi to promě bylo jednodušší bejt jakoby v tý práci, pak si dojít na masáž, pak jít domů, ale ještě si myslím, že nás čeká mnohem složitější věc, a to jak to skombinovat, abych já mohla chodit do práce a kluci chodit do školky nebo školy, takže tohle je asi zatím takový mezistupeň mezi tím co bude ještě asi složitější. No připadá mi to náročný i psychicky to prostě nějak vyřešit, aby tu bylo jokože uklizeno, jokože navařeno a zároveň se postarat o ty děti, který když já začnu něco dělat, tak se začnou samozřejmě nudit a jsou o to zlobivější a tak no.

Chápu to správně, že ty k tomu, že se staráš o děti, tak automaticky máš na starost organizaci volného a času a ještě k tomu domácí práce?

Jo, to je jakoby jeden balíček. No, asi to vnímám tak, že nelze si prostě osm hodin jenom hrát s dětma, pak teprve potom čekat, že se to začne řešit. My jsme to třeba takhle měli, když se Kryštof narodil. Že Tobík pro něj byl prostě ještě strašně nebezpečnej, takže člověk s nima musel strávit strašně moc času- jenom jakoby s nima. No a teď bylo třeba půl osmý a člověka čekal tří hodinovej maraton aby doklidil, dovařil, dožehlil...Tak teď se snažím i dělat něco s nima. Když už tu fyzicky jsem, tak jako jo, snažím se zvládat i tyhle věci. Ale samozřejmě jsou určitý věci, který zůstávají na večer. Zás si říkám, že jsem tady kvůli těm dětem a ne kvůli tomu, aby bylo navařeno, že jo.

A jak dlouhou dobu plánuješ strávit na rodičovský dovolený a proč? Máš nějaký jasný plán?

No tak jasnej plán byly dvě děti relativně brzo po sobě, což vyšlo s tím, že až bude mít Kryštof v únoru (pozn. mladší syn) tři roky, tak já mám tříletou rodičovskou, s tím, že bych chtěla chodit pak do práce od září, kdy mu bude tři a půl. Nashromáždít si prostě nějaký obnos, abychom vydrželi do toho září a pak jakoby jít do práce. Hm..Nechci jít na celej pracovní úvazek. Strašně ráda bych šla na půl, tři čtvrtě úvazku a nějak to jakoby vymyslela i třeba v kombinaci s nějakou brigádou- že já už teďka vlastně nosím poštu, což mi jako přináší jistej finanční obnos, tak třeba i v nějaký krizi skombinovat třeba čtyři takovýhle..Jako když mi to v práci jokože nebude umožněno a nepodaří se mi sehnat takovou práci, kterou bych si

přála na ten částečnej úvazek, tak jsem ochotna i to takhle kombinovat- že budu támhle chodit uklízet, támhle nosit poštu, já nevím támhle učit angličtinu a to, no. Abych to prostě nějak skombinovala a mohla být s těma dětma.

Takže na plný úvazek bys nechtěla jít? Ne, ne. Protože my prostě nemáme babičkovský zastoupení, ale i tak bych jako nechtěla, protože si myslím, že to prostě není dobrý.

Jak jsme mluvily o tom přivydělávání, uvažovala jsi o tom, že už bys nastoupila na třeba poloviční úvazek již během rodičovské?

No, já když jsem odcházela s Tobíkem z práce, tak jsem si vůbec nemyslela že budu muset pracovat při mateřský, nebo si nějak přivydělávat. Naopak jsem měla ty matky tendenci jakoby trochu odsuzovat ve smyslu jako: Hmm tak vy se teda nevěnujete svým dětem, děláte si nějakou práci, protože vám jde jakoby jen o ty peníze nebo jakože kariéru.. ale situace se prostě otočila a myslím si, že s tím jedním dítětem, alespoň u nás to teda tak bylo, se to dalo ještě tak nějak finančně dát za nějakýho standardu, z kterýho samozřejmě člověk vždycky musel trochu slevit jo, ale pak už měl prostě nějaký bod, za který jít nechce. A teď mám ten pocit, že už to tak jakoby není. Že nošení pošty není práce, která by rozvíjela mojí kreativitu a mé schopnosti, ale je to prostě jak přijít co nejjednodušším způsobem k co největší finanční částce. Tak to prostě jakoby je.

A co se týká vaší domácnosti- máte nějaké práce, které děláš jenom ty, jakožto žena a práce, které dělá pouze tvůj muž?

Jo. Tak s nějakou 90% úspěšností Petr žehlí. To je prostě Petrova práce, plus takový ty technický věci- jednou za měsíc vyměnit žárovku na šesté upozornění, že to na záchodě opět nesvítí (smích) a relativně často luxuje a to i s klukama, Tobík hrozně rád luxuje, takže jakoby to. A moje práce vyloženě, tak bych řekla že hlavně praní, to je taková dobrá věc, že jo. Já tu jsem, nahážu to do pračky, dvě hodiny se nic neděje, pak to vyndám..No a i tak, on má problémy vytrít barevný a bílý prádlo. A řekla bych že vařím. Že z větší části prostě vařím.

A co se týká třeba té péče o děti?

Hmm. Jo, Pavel chodí s Tomíkem cvičit v úterý od čtyř do pěti a to si myslím, že je jeho taková hodně vyžádaná činnost a když jsme chodili plavat, tak Petr s nima plaval a já jsem jenom zajišťovala to, že jsem čekala před bazénem, on si odplaval s jedním, toho jsem si vzala, vyměnili se ve sprchách a odplaval si to tatínek. A myslím, že Petr jako hrozně rád s nima dělá cokoli, ale pak-li že má být otec devět, deset hodin v práci, tak prostě těch aktivit už zas tolik není. No, choděj spolu ven a dělaj spoustu věcí a Tobík mi třeba říká: Tak zatím ahoj, ty s náma nejdeš..(smích) Už je prostě naučenej, že třeba to sobotní dopoledne je o tom, že se jde s tatínkem ven a maminka tady něco dělá..Takže on prostě jakože snahu má hrozně

velkou, ale je to limitovaný. On přijde a oni se na něj fakt vrhnou a on se vrhne na ně a užívají si jakoby sebe navzájem.

A jak to Petr vnímá, právě to, že on musí být více v práci, že nemá tolik času, kolik by si představoval?

Já si myslím, že to má tak, jak to říkáš, že prostě jasně že by tady byl klidně celý dny i když pak někdy po víkendu říká- hele jdu si fakt do práce odpočinout (smích). Ale, jakoby prostě není jiné řešení a zas tu práci nemá zas tak špatnou, že by tam musel být od nevidím, do nevidím. Prostě když to jde, přijde za náma, vezme si je dřív..

Co se týká výchovy. Jak vychováváš svoje syny- myslíš si, že bys vychovávala jinak dcery? Vnímáš nějaké genderové stereotypy ve společnosti, kterými jsi ve výchově svých dětí ovlivněna? Např. v oblékání dětí, výběru hraček ve výběru aktivit pro děti?

Hmm. Já si myslím, že to je prostě jiný, jestli má člověk kluka, nebo holku. Respektive člověk má nějaký svůj základ jak byl vychovanej a stejně asi časem spadne do nějakýho stereotypu, ale když vybírá hračky, když vybírá kroužky.. Asi je to jiný když má člověk prostě holčičku. My tím, že máme dva kluky, tak je to super, že to můžem fakt jet v té linii těch autíček a těch věcí, který je zajímavý. I když teď nás opravdu čeká nějaká kuchyňka, protože prostě Tobík se na to všude vrhá když to někde vidí a..(pauza) takže určitě aby měl nějaký ten jakoby mix s tím, že je hodně aktivní, takže co se týká kroužků, tak měl plavání a sokol, což je pro nás relativně neorganizovaný cvičení a to, co mu vyhovuje a kam už v podstatě rok chodí, s tím že to nejsou žádný tanečky a takový to, co ho nezajímá, není to kreslení. On sice načmárá něco na papír ale to by ho prostě asi nebavilo, no. Takže ta výchova je taková.. Myslím si že jo, že když člověk má kluky, tak víc dělá nějaký věci a třeba to kreslení (pauza).. Mě zas na tom až tak nezáleží, jeho to zase taky až tak nebaví. Prostě během minuty má vyšvihnutej jistej obrázek, což jsou čáry z většiny na papíře, z menšiny na stole a má to vyřešený a proč bych ho u toho držela s tím, že kdyby to byla holčička, tak možná jo. No, ale zas má určitý věci jakože po mě. Třeba je perfektní na úklid, on opravdu má, no né že cit, ale už ví, co to je uklidit, kam to dát a má to určitý pravidla, který on sám by neporušit- třeba že támhleto hračka někam patří.. Což třeba taky není jakoby chlapecká věc... No, nemáme fakt jakože panenky, řekněme že to jsou asi fakt holčičí hračky, ale zas kdybychom třeba měli panenku, tak si s ní bude hrát asi taky.

Další otázka zní, zda vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera ve výchově vašich dětí.

No (pauza) to si jako ne. Ve smyslu, že Tobík není takový to dítě, kterému řekneš ne, to nedělej a ono to nebude dělat, anebo- dobře, Tobíku zlobil si, tak půjdeš tady do kouta a až

z tebe odejde zlobivka, tak přijď..Tak Tobík se tam bude prostě vztekat, je mu to úplně jedno a když se mu to nelíbí, tak někoho kousne a dělá takovýhle věci, který si myslím, že by vzhledem ke svému věku dělat už nemusel, tak nás relativně často doma čekaj takový ty rozhovory na téma „co teď“. Co tedy s tím Tobíkem, co už chceme, aby dělal, protože už je na čase, aby některý věci dělal sám, a aby my jsme byli jednotní. Takže já nevím, jedl sám, ale musí mít bryndák a polívky ho třeba krmím, s tím že mám fakt pocit, že to musím fakt vzít a napsat to na papír, tomu Petrovi to jakoby dát, on si to přečte, pak to nalepím na ledničku, on si to tam případně přečte znova a nebo když už sem fakt vytočená, tak řeknu, aby si to přečetl na ledničce a aby se mě furt neptal na to, jestli tohle jo a nebo ne. To jsou jekože takový ty věci jasné a víceméně organizační, ale třeba i to, jak jsem byla na tom kurzu „Respektovat a být respektován“ a furt se o tom jakoby baví- neříkej mu, prostě tohle nedělej, tohle nedělej, tohle nedělej, ale řekni mu- ten míč mužeš hodit tam a né neházej ho do kytky, pač vezme míč a hodí ho do kytky že jo. A furt mám pocit, že je na mě furt říkat ty věci, který se mění, který se dělaj, nebo který by bylo dobrý dělat, anebo hledat i východiska. Třeba s tím kousáním zatím fakt nemáme východisko. Já jsem se ptala psychologa co s tím, četla jsem si na internetu co s tím, ale zatím jakoby nepomáhá nic, no. Ale Petr není ten, kterej by přišel a řekl: Ty jo, já jsem si přečetl na internetu..To v žádným případě teda, no. Takže asi úplně rovnocenný, no..Prostě je to milující otec, ale asi jako si to maminko nějak zařídí a já to pak budu akceptovat- to co jako vymyslíš. Ale jak nevymyslím výlet, tak..

Ted' bych se chtěla zeptat na to, zda se změnil váš ekonomický rodinný standard během tvého pobytu na rodičovské... Jéé a jak výrazně (smích) a jak se s touto situací vyrovnáváš?

Asi těžko, docela...No, ono se to jakoby změní všem, žejo. Jsou nějaký dva platy, pakli že to tak normálně je, no, možná fakt tu výhodu máte vy vysokoškoláci, že ten plat vlastně fyzicky nemáte a máte furt jen ten jeden a jste na něj furt odkázaný (smích)- jakože byli na to dva a teď jsou tři, takže jakoby pořád dobrý, no... Ale my jsme každý měl jakože svůj vlastní, hezkej příjem a mě přišlo jakože normální, že nejsme nijak studovaný, ale prostě jsme normální lidi, normálně zaměstnaný, ale nemyslela jsem si, že bychom ten standard měli nějak luxusní- no ale my jsme se tehdy měli jak prasátka v žitě. A teďka je to fakt těžký. Jako s jedním se to ještě jakoby dalo, ale se dvěma nejsme schopný...V podstatě otevřeně, nejsme schopný vyjít, ani jeden měsíc, se nám nedaří, od té doby, co mi skončila mateřská a začal ten rodičák, tak ani jeden měsíc jsme jakoby nevyšli. A nevím, jestli nás za dva měsíce čeká prostě jakože tyjo totální bankrot..Prostě vždycky to nějak vyjde díky nějakým nečekaným příjmům, ale z toho klasickýho nejsme schopni vyjít...Nikdy jsem třeba nechápala, že lidi se

baví o tom, že politici něco mají, nebo že támhle ten něco má, ale jako už tomu celkem rozumím. Pakliže prostě někdo má nedej bože jenom základní vzdělání, nebo platy kolem patnácti tisíc, tak vůbec nevím, co ty lidi prostě dělají. Pokud tedy nemají babičku, která přijede se dvěma taškama s nákupem, nebo která pošle dva kufry oblečení. Natož když mají lidi nějakou velkou hypotéku..No teď přišel třeba tři tisíce nedoplatek za elektřinu- to jsou pro nás prostě smrtelné položky. To je hrozný, no. Takže je to fakt špatný a nemyslela jsem, že to až tak bude. Respektive, my jsme si museli říct, že kolečkový brusle dětem kupovat nebudeme, budou prostě v létě plavat a kolo a v zimě prostě sjezdovky, běžky zatím ne, prostě a budou bobovat. A ne žádný hokej, ani že si půjdeme jakože zabruslit, pač pořídit každému dítěti každý rok nové brusle je prostě nemožný. Ostanou plavky, tenisky a bude to. A můžou jít běhat (smích).

Zajímalo by mě, jak vnímáš pojem mateřská, či rodičovská dovolená, to slovo dovolená.

No, to je takový absurdum, to už je fakt taková třešnička na dortu (smích). Je to celkem teda hroznej název, no. Jakože všichni do toho jdeme jakože dobrovolně, nebo řekněme že alespoň většina z nás. Pravděpodobně se hodně těšila, nebo já jsem se teda těšila, děti máme oba hodně rádi a je to o tom, že jsem dřív prostě nechápala, že ty lidi si večer nedají víno a sýr k tomu...Je to takový, že mě by snad ani nešlo jako o ten pojem jako ve smyslu já se starám o děti..Ale všichni si myslej, že jsi doma, takže můžeš tohle zařídit, tady tohleto udělat a když se to všechno sečte, tak ten název je úplně absurdní. Myslím si, že pakliže má někdo jedno dítě a může si to jakoby užívat a je to jakoby super, nebo i ta samotná péče o děti je relativně dobrá, ale když se k tomu nabalí ten zbytek věcí, případně to, jak na nás budou pohlížet, až se budeme chtít vrátit zpět do práce, tak to už bude úplně šílený... A vůbec jako to smýšlení, že vona byla šest let na mateřský, takže ona je v uvozovkách úplně blbá, žejo a ještě nemá pořádný hlídání..jako to je fakt takový... divný no

Jak vnímáš postavení ženy v dnešní společnosti? Má podle tebe stejné možnosti co se týká právě toho uplatnění na trhu práce, realizace, vzdělání, vyhovující výše platu vzhledem k určité pozici..Mají podle tebe ženy stejné podmínky jako muži?

Noo..Tak to je určitě jinak, to jako všichni víme a nikdo o tom nemluví (smích). To je jinak, žejo. Mě se třeba i stalo na pohovoru, kde se mě zeptali, i když se na to teda ptát nemaj, ale jak že to teda mám TO, a prostě určitě to není stejný. Když tu ženu jakoby přijímaj, tak když je prostě mladá, natož vdaná, tak to je prostě tragický, žejo. Proč by jí prostě přijímali, když se vdávala- to bude chtít určitě co nejdříve nějaký děti..a nevím, jak to bude jakoby teďka, jestli si někdo..Možná si někdo jakoby řekne, hele, jí je třicet, má dvě děti, tak ta by už tady mohla být docela dobrá. No, tak kéž by to tak bylo.Ale jestli si někdo řekne jejsa, ta má dvě

děti, tak bude ještě nejmíň pět let nepoužitelná, což možná je trochu pravda, ale když to na druhou stranu vidím, kolik toho my matky jsme schopný zvládnout, tak prostě já i v tý práci chci podat maximální výsledky. Tak si to prostě vezmu domů, když to půjde, nebo tam přijdu večer. To jako není problém, já tam chci dělat s plným nasazením. A ne, že kvůli tomu, že mám dvě malý děti, který hold jednou za měsíc- prostě třeba jednou za měsíc řeknu, že potřebuju být jeden den doma, protože má dítě teplotu a pak že se to prostě nějak dořeší. Tak tohle si myslím, že je tady fakt diskriminační. No, co se týká výše platu, tak asi jakoby taky tak. Nevím. Myslím si že ty ženský...že se s tím jakoby dopředu počítá. Že se počítá s tím, že ten chlap jakoby vydělává a o postech se asi nemá smysl bavit. To si myslím, že ty chlapi to mají jako všeobecně na výši. Nebo pakli že jsou ty posty jakoby horší, třeba učitelé, tak tam zase ty chlapy nejsou, protože by prostě tu rodinu vůbec nemohli uživit. Anebo alespoň dělají ředitele a zástupce a takhle a pak pod nima je ten mohutnej babinec. Ale dobře, třeba na středních školách jo, na těch základkách taky, ale třeba učitele v mateřský škole jako chlapa jsem nikdy nepotkala. Myslím si, že pakliže by ten chlap přinesl domů nějakých patnáct a sice by byl ve čtyři doma, tak by ho asi každá hnala..Pokud by si teda nevzal právnčku, která by to všechno platila. Myslím si, že asi by to ten chlap taky nedělal právě kvůli té pozici- že on je jenom ten učitel v mateřský školce, zatím co ty ženský jsou rády, že jsou tou učitelkou, protože právě jeden týden přijdou domů v jednu a druhý v pět. To je vlastně celý o tom nastavení mozků- ta žena v podstatě automaticky myslí na to „jak to udělám s těma dětma, zatímco ten chlap je v tomhleto mnohem svobodnější a může si skutečně vybírat. Ale kdyby tady seděl Petr, tak by určitě namítl, že to tak není, že chlap ví, že když domů přinese míň než..., tak že bude problém a třeba taky nechce daleko dojíždět, aby se mohl brzy z práce vracet.

Cítíš se být oceněna vlastním manželem jako matka, partnerka?

No..(pauza) Na den matek jsem nic nedostala a na 1.máje jsem nebyla políbena..(smích). A když mi asi před pěti lety kamarádka napsala sms: „Zdravím všechny nepolíbené ženy..“ tak jsem si říkala, že asi spadla z vesmíru, že takový věci jsou snad jasně daný..No teď mi bylo řečeno, že na to není čas a že toho má Petr hodně..Takže já nevím, no. U nás spíš zazní klasický „bylo to dobrý“, ještě třeba : „je tady hezky uklizeno“, ale že bych zaslechla větu třeba : já, ty to tak všechno hezky zvládáš, nebo tak něco..ale možná si to i dělám trochu sama. Hlavně to, že člověk hled začne chrlit tamhle něco, tady něco..Místo toho, aby třeba dal tomu chlapovi někdy prostor. No, ale možná by tady mohlo být třeba čtrnáct dní ticho..(smích) Spíš mě asi zaráží, že člověk není oceněný třeba tchýní, nebo babičkou, že když by si třeba vzali děti a řekly: já, to jsou tak skvělý děti, nebo třeba že ten Tobík něco umí..To

mě trošičku zaráží. Ne ani tak ze strany toho, kterej je ti jakoby nejbliž a chrlíš na něj ty problémy..je to jakoby logický, že my dva mezi sebou si toho vyměňujeme nejvíc, takže tam bych to ocenění až tak nečekala a chápu, že tam až tolik není. Ale třeba od těch babiček, že se člověk ničeho nedočká. To fakt jenom od Markéty (slečna na hlídání) člověk slyší třeba že jsou to hezký děti..Ale třeba když si babičky vezmou děti a pak je vrátí a já tady uklízím, tak kdybych slyšela třeba- jé, tady to pěkně voní nebo tak něco, aby člověk měl nějaký ocenění..

Chápu to správně, že máš na mysli jakoby nějakou ženskou solidárnost? Že oni ví co to obnáší?

No, že oni přesně ví, jak je to náročný a že by to mohly nějakým způsobem ocenit.

Jak vnímáš společnost- cítíš se být oceněna jako matka svým okolím, jak lidé reagují, když jdeš s dětmi třeba po ulici..Zažila jsi někdy disriminaci, nebo naopak pozitivní diskriminaci v souvislosti s tvou rodičovskou rolí?

Musím přiznat, že jsem celkem mile překvapená MHD a i lidma – já jsem snad nikdy nenesla sama kočárek, i tedy z principu, že bych to sama nedělala, ale častokrát se mi stane, že se lidi sami nabídnou, popřípadě když někoho poprosím a pak poděkuju, tak mi lidi pomáhají a to i s tím druhým dítětem. Je taky pravda, že nám tady hodně jezdí nízkopodlažní autobusy a myslím si, že za posledních pět let se situace hodně změnila a to se týká i třeba restaurací a dětských koutků a třeba i internetových serveru- třeba kam s dětmi, kam v Praze a kudyznudy atd. Tam člověk najde spoustu informací, kam může s těma dětma jít a myslím si, že to teď zažívá takový boom. Tak v tomhle si myslím, že to není špatný, ale myslím si že špatný to je jakoby v tom vrchu- např. že firmám není daná možnost třeba: jasně, zaměstnáte dvě matky na půl úvazku a bude to pro vás stejně výhodný, nebo výhodnější, než když zaměstnáte jednoho na celý. Že tam tohle není nějak nastavený a třeba by to i úřadům ulehčilo, že by se zbavili jednoho nezaměstnanýho, který by mohl jít na poloviční úvazek. Tam si myslím, že je to prostě špatný. Nebo se třeba zvýší daň na všem a někdo ti přidá sto padesát korun..hmm, tak to jo! Na dvě děti, to je jeden balík plen měsíčně. A to musí být ještě hodně hodně v akci, nebo koupit ty nejlevnější z nejlevnějších. Co je 150 korun, žejo? Jedna blbá sklenička výživy stojí dvacku- to je sedm svačín. Teď se v televizi ptali některý z těch političek- nejsem si jistá, zda to byla ta Topolánková žena- jestli ví kolik je rodičovský příspěvek a ona na to: asi nějakých sedmnáct tisíc? Myslím si, že prostě vůbec nemají potuchy. I třeba v práci, jak chodím s tou poštou, se mi stává, že když mě tam někdo vidí, tak prohodí: tak zase s poštou jo? Jako kdyby to byla nějaká zábava, jako takový i trochu opovržení. Ty lidi vůbec prostě nechápou, co je to vyjít s obnosem peněz ať už pětadvacet, nebo pětatřicet tisíc měsíčně. Myslím si, že s těma dvěma dětma je do těch pětatřiceti tisíc podle mě problém vyjít. Alespoň

my s tím teda problémy vyjít máme. Jo, kdyby měl člověk přes čtyřicítku, tak by ty ruce měl určitě míň svázaný a to si nemyslím, že by si žil v nějakým extrémním nadpoměru. Myslím si, že pracující lidi...když vidím úsměv těch managerů, že se otravuju s nějakou debilní poštou, že to je úplně strašnej vopruz..No to samozřejmě je, žejo, ale řekněme, že z toho mám stopadesát korun na hodinu a s manželem si můžeme nějak vzájemně vypomoc a vlastně je to dost luxusní získat tyhle peníze.

Napadá tě ještě něco, co bys chtěla k tématu našeho rozhovoru říci?

No, abych to shrnula, tak si myslím, že u nás to je celkově dobrý, respektive si cením toho, že fakt s těma dětma můžu doma být, že nejsem třeba někde ve Francii, kde ti hned po šestinedělí řeknou: tak šupky do práce, dítě do jeslí, mlíko můžete odstříkat...Myslím si, že pro tu rodinu je perfektní to, že člověk s těma dětma ty tři roky může být. Myslím si, že třeba i to, když ty děti mají ve dvou letech klasickou vztekací krizi, tak mi přijde dost těžký dát takový dítě do školky i když se to teď ve vládě zvažovalo. Vlastně v tom období, kdy ty s nima máš nejvíc sporů, by se to v podstatě řešilo tak, že ho šoupneš do školky a řekneš si: tak se klidně vztekej, tam si to s tebou vyřeší někdo jinej. Já třeba ani nechci teď dávat Tobíka do školky, byť by jako mohl, jelikož mu budou v létě tři, právě proto, že nechci, aby mu někdo říkal: Hmm, ty jsi zlobivej kluk...a on si pak do konce života bude pamatovat, že je zlobivej..Takže, je to super, že s nima člověk může být, ale kdyby ta společnost, myslím tím třeba i ty zákony kdyby tomu byly více nastavený. I například otcovská dovolená- nevidím důvod, proč by nemohl mít každý otec, který o to požádá třeba týden dovolený ihned po tom, co se to dítě narodí. Takhle musí kalkulovat, aby to vyšlo když pojedou támhle někam...Nám se třeba stalo, že manžel měl v práci ošetřovačku už po druhý, nebo možná po třetí za ten rok, protože to bylo v listopadu, a už se na nás koukali, jakože jestli je to nutný..A to bylo nutný, pač jednou jsem měla angínu, jednou už nevím co to bylo, a po třetí měl Tobík rotavira a Petr s nim byl v nemocnici. No a v tý nemocnici taky: a nemohla by přijít babička? Jakože blokujeme celý pokoj- celej pokoj byl pro dva rodiče a dvě děti a my to teda blokovali proto, že jako nemůže být na pokoji chlap se ženskou, což si myslím, že by se dalo zvládnout úplně v pohodě a kdykoli by ta ženská potřebovala, ta Petr by z toho pokoje odešel..A právě to tam bylo nastavený jenom pro ty matky, takže i nápisy byly typu maminky tohle, maminky tamto..Ale bylo to fakt nepříjemný, i třeba to, že za dva dny, za Petrem přišla doktorka a ptala se ho, jestli by tady nemohla být precijen nějaká babička? No a to fakt nemohla a já jsem byla doma s malinkým Kryštofem doma a nemohla jsem být zároveň s Tobíkem v nemocnici na infekčním. No, tak to jsou prostě takový věci, který jsou fakt divný. Mě to prostě přišlo úplně absurdní, ať je tam přeci s tím dítětem ten nejbližší, kterej tam může být, proč bych tam

honila nějakou babičku, když s nim může být tatínek? Proč se v práci ptají, jestli to nejde zařídit jinak? Přeci nečerpáme nic, na co bychom neměli nárok. Hlavně u těch ošetřovaček tam je přeci jasně prokazatelný, zda to dítě je nemocný a ten lékař ti to napíše a nebo ne. To podle mě není nic, co by se dalo nějak zneužívat.

No a jinak si myslím, že ten finanční stres pro ty otce je poměrně velký, hlavně v případech, když jim to ta ženská říká. A hlavně musí pořád myslet na to, aby nebyl nemocný a pořád s něčím kalkulovat...No, a to je asi tak všechno, co mě k tomu napadá..

Marta

VŠ

Vdaná, 28 let

Děti: 3 roky, 1,5 let, nyní těhotenství se třetím dítětem

V současné době jsi na rodičovské dovolené, jaké to pro tebe bylo, když si nastoupila na rodičovskou dovolenou, co tě překvapilo, zaskočilo?

No, já když jsem nastoupila na rodičovskou, tak jsem ještě studovala, takže to nebyla úplně klasická, asi, rodičovská v tom slova smyslu, protože jsem se netočila vlastně jenom kolem dítěte a kojení a plínek, takže moje pravá rodičovská začala až s druhým dítětem. Kdy už jsem opravdu byla doma a když jsem akorát dokončila školu a to už zase bylo trochu něco jinýho.(pauza) Tam mě překvapilo spíš najednou kolik je jakoby víc práce se dvěma dětma než s jedním. Jakože to bylo...(pauza) Že už vopravdu sem musela se úplně podřizovat jakoby těm dětem a jejich režimům a ne že prostě s jedním dítětem ho naložíš a jedeš si s ním kdy chceš kam chceš..

Jak vnímáš tu skutečnost, že ty jsi hodně s dětma, že se v podstatě- jak si řekla- ten program točí jenom okolo dětí a tvůj muž je většinu času mimo domov a ty si většinu času s dětma. Jak to máte?

No..(pauza), pro nás je to zas teď trochu jiný, protože stavíme dům. Takže von je sice v práci, ale ještě jakoby řeší hodně věcí okolo té stavby jakože on prostě chodí na ty schůzky s těma stavbyvedoucíma, s těma chlapama co pokládají podlahu a podobně a já s ním jdu občas taky když chcem třeba něco vybrat, ale on je ten hlavní kdo s nima jako komunikuje. A přijde mi, že to je tak trochu rozdělený..že on tedy řeší tohleto a já jsem ráda, že nemusím desetkrát denně volat stavbyvedoucímu a na něčem se s ním domlouvat, anebo lítat na pozemek. A zase prostě jemu nevadí, že neví kolikrát denně jsem přebalovala děti. Nebo tak... A zas jako sice jsem doma s těma dětma, ale asi jakože bych chtěla říct, že jsem i při té škole na nějakéj částečnej úvazek pracovala a že mi to přijde jakože -jasně, točím se kolem dětí, ale zas je to jako práce, jestli to tak můžu říct, kde člověk si to zorganizuje jak chce, nikdo tě nebuzeruje, kromě tedy občas těch dětí, (smích) jo, ale prostě že si to člověk udělá podle svýho a vidí, že všechno co dělá, i když je to třeba, že tě štve že děti třikrát vylejou pití na zem a ty třikrát vytíráš tu pitomou podlahu, ale zase člověk vidí, že to má zase jako smysl..

Prostě ve škole..mm jako jsou prostě situace, kdy ti to přijde, že je to buzerace, že je to, tyjo, ty učitelé tě něco ucej a přitom sami v životě nepracovali, nebo že je to úplně na nic žejo,

nebo že v práci děláš něco a připadá ti, že je to úplně na nic...Že tady vidíš pořádně ten smysl.

Takže v tom v podstatě vidíš určitou volnost?

Jo, jako je pravda, že třeba mám štěstí, že manžel nechodí domů z práce v osm, nebo že třeba přijde ještě jakože normálně, protože práci má blízko a je tam i brzo ráno a nedělá mu problémy ráno vstávat, takže to odpoledne se ještě s těma dětma vidí. A je to pro mě jako ...mmm...Když přijde, jako takový voddych větší, prostě vím, že je tady a já si klidně můžu začít vařit večeři a o děti se jakoby nestarat, protože vím, že on si s nima pohraje. Nebo že když budu na hřišti, tak vím, že se nemusím o obě děti starat, že von automaticky jde s tím jedním na houpačku a já můžu jít s druhým na klouzačku, nebo jako něco..Ted přemejšlim, kde jsem...takže jasně že toho mám jakoby...Že jsem unavená večer, ale zas jakože, tím, že se můžeme jakože u těch dětí třeba i střídat no..

Že jsi jakoby i tím pánem svého času na rozdíl od něj?

No, no to taky no.

A jak to vnímáš ze strany manžela? Cítí to tak, že ty máš jakoby větší volnost třeba právě v té organizaci času a on že spíš musí vydělávat..?

Noo, (pauza) myslím si, že jako v podstatě že si nemyslí, že bych tady měla jako leháro. Hm, je pravda, že kdyby on byl doma na mateřský, tak by se těm dětem třeba věnoval více než já, ale třeba k obědu by si třeba zašli k mekáči, prádlo by tedy asi nepral, s prominutím, nebo jako když bych mu tady napsala seznam, co má jako udělat, tak si myslím, že to udělá, možná že by řek, že třeba dvě věci zapomněl a jednu nestihl, nebo něco, ale že by ho jako samotnýho napadlo, že má vyprat, že tady na tom tričku už má Kačka flek..No, nebo to by si možná všim, ale jako že mi přijde, že já se víc starám o domácnost a on by se víc věnoval jako těm dětem. A to sem právě chtěla říct! Právě, že on to jako někdy vidí, že si ten život jakoby komplikuju, skoro až, jako..hm...já nevím- třeba velikost drobků, který jsou na podlaze a který já považuju za nutný zamést, a který on považuje za nutný zamést- to je prostě dokavad' mu to nekrupe pod nohama a nejsou to takový drobky velikosti..já nevím..nějaký hromádky (smích)..že si toho fakt všimne tak asi to co já zametu, tak on by zametal míňkrát, jo. Je fakt, že taky někdy mě překvapí, že on jde a třeba taky něco zamete, nebo to zas nechci říct, že by byl úplnej bordelář a bylo mu to šumák. Jo, ale jakože právě, že on někdy třeba řekne anebo se směje že ostatní kolegové z práce, kteří mají děti..že si jako v tý práci odpočine. Že sice třeba přijde a je utahaněj, zvlášť když ještě do toho řeší tu stavbu, což si myslím, že je ještě jakoby specifický. Že práce sama o sobě, si myslím, je pro něj psychickej odpočinek, oproti tomu, když doma musíš řešit dvě děti, který se ti každý, já nevím..vzteká a do toho chce každý něco jinýho, nebo mají hlad a do toho ti zvoní telefon a máš teda jako na zemi fakt už drobky, jo. Ale když

do toho řeší ještě tu stavbu, tak je z toho, často taky docela vyřízenej. Že prostě práce mu stojí a do toho mu pětkrát volaj a ještě chtěj, aby třeba někom zaběh a ještě něco jako řeší...Teď jsem asi nějak vodběhla..Jo. jakože doma by být fakt asi nechtěl. To jsme se bavili spolu nějak na začátku a já jsem nějak nadhodila, jestli by jako nechtěl zůstat doma s dětma a on řek že to teda ani náhodou...(smích) Právě podle mě, že si jako uvědomuje, že jako...No, tak je pravda, že třeba on má delší pracovní praxi než já a že u nás by to nebyla výhoda, jo, že třeba pokud bych měla lepší plat a lepší práci, tak by jsme to třeba nějak řešili, ale u nás to tak prostě nebylo. Já jsem byla absolvent po vysoký a moje pracovní praxe nebyla zase až taková, takže..ale řekl, že by doma zůstat jako nechtěl.

A co se týká vaší domácnosti, máte nějak rozdělené domácí práce? Máte třeba práce, které vykonáváš jenom ty, a které vykonává jenom tvůj muž?

Hmm...Tak v podstatě, co dělám jenom já: žehlím, i když je pravda, že taky něco občas vyžehlil, takový jako ručníky, to co je rovnýho a nedá se moc zkazit (smích). . kapesníky, utěrky..hmm. Vařím asi já, vytírám podlahu, protože to je ten případ, kdy jemu přijde, že na tý zemi ještě nic není...Ale třeba s tím žehlením mi nosí prkno, abych se s nim netahala.

A to jako pokaždé, nebo teď díky tvému stavu (pozn. těhotenství)?

Ne, to v podstatě pokaždý, protože já mám křivý záda, tak to mi vždycky říká netahej se s tím a nosí mi ho. Nebo třeba koš plný prádla, nebo.. (pauza) nebo třeba teďkon to v podstatě nějak vplynulo, že on koupe děti. No...Nebo odnáší peřiny...(Smích) No, něco se střídáme a něco jako třeba já utírám prach, nebo luxuju a to jsou věci, který podle mě jako vyplývají i z toho, že jako teďka.. A už si nepamatuju, jak to bylo, když jsme ještě děti neměli. Ale že to prostě udělám přes den, protože pak je jdeme třeba uložit, nebo jsme třeba ještě venku, takže to nejsme doma. Ale když je pak dám uložit, tak jim tam přeci nebudu chodit s prachovkou, nebo jim vysávat, když mají spát. Což mi přijde, že tak trochu vychází..A navíc mi přijde, že tak jako když jsem doma, tak přeci jako..že to tak jakoby i zapadá tedy do tý mojí práce, že tady tedy nebudu celej den si s dětma jako hrát, a potom on přijde z tý práce a hodit mu všechny domácí práce..Že mi to tak připadá, že proč bych teda to neudělala, když jsem jako doma a s těma dětma to prostě jde. Třeba jako děti se mnou hrozně rádi utírají prach, no. Že si vezmou hadříčky a něco tady jako šmrdlaj.

Takže ty máš tedy domácí práce zahrnuté jako součást rodičovský dovolený?

Jo hm..Pak samozřejmě může nastat konflikt, když začnu chodit do práce a nebude doma nikdo, ale to jako do budoucna.

A myslíš si, že tedy ten konflikt hrozí?

No nevím, nějak se budeme muset domluvit..Podle mě asi nějaká dohoda, že prostě já nevím..Tak děti už budou taky starší, takže třeba nebude problém něco zamíst, nebo třeba něco..Nepočítám, nebo asi bych nechtěla, abych dělala všechno já a ostatní členové rodiny nic, že mi to přijde hloupý i kvůli dětem a že si myslím, že když mi ta špinavá podlaha vadí, tak jí prostě utřu a on zas může třeba vyložit myčku, a vynést koš..To jsou takové věci, který evidentně..Přibít poličku, složit skříň, nebo takové věci, který jsou jako..on vidí, že jsou potřeba. Aby byl spokojenej každej, že dělá něco smysluplnýho.

Řekni mi, jak dlouho jsi na rodičovský a jak dlouho ještě plánuješ na ní být a proč?

Takže na rodičovský jsem od narození prvního dítěte, takže tři a půl roku a teď jsem v současné době těhotná, takže budu asi ještě s tím dítětem co se za půl roku narodí asi tři roky. Hmm. A pak se jako žejo. Tak jako můžou být nějaký zdravotní problémy, nebo cokoli, takže to by pak člověk asi zůstal dýl, ale jinak asi ty tři roky a to asi *proč* ty tři roky, to protože v současné době je to ta nejvýhodnější mateřská. To kdybych chtěla jít na tu čtyřletou, tak tam jsou ty peníze nižší. Takže takhle to zatím vidím.

A co pak plánuješ? Jaký jsou teda tvoje plány po ukončení té rodičovské?

No, žejo, tak co asi, tak půjdu do práce, ale asi bych ráda, kdybych nemusela hned od začátku na plný úvazek. Kvůli dětem, no. Protože mi přijde blbý, když Kačka půjde teda do nějaký první třídy, asi ne? Že mi jako přijde blbý, nebo blbý...Hmm. Když to dítě sotva ráno vyhodíš a to Jáchym bude ještě menší, žejo...Ráno je vyhodíš a večer si je za tmy vezmeš zpátky a prakticky je nevidíš. No, tak asi by mi to bylo líto i mě jako mámě, že ty děti nevidím a že je takhle odstříhnu a tomu nejmladšímu by tedy byly akorát ty tři roky..To mi tedy přijde drsný. A no i kvůli těm dětem- je tedy pravda, že třeba moje mamka..jako že třeba má vliv i to, že moje mamka s náma byla dlouho a nebylo to proto, že bychom si to mohli jakože nějak dovolit, že.. mmm..Taky že to finančně nebylo kdovíjak růžový, ale prostě ta hodnota rodiny byla vyšší než nějaký finanční kdovíjakej blahobyt a taťka měl normální práci. Takže to vidím asi nějak podobně. Že samozřejmě nechci, aby děti na tom byly kdovíjak bitý, nebo kdovíco jako nemohly, ale na druhou stranu, že mi přijde, že čas, který investuješ do dětí a energii, a to co s nima strávíš má větší hodnotu, než prostě...Na druhou stranu jako těch..žejo, kdybych pracovala třeba já nevím na poloviční úvazek, tak prostě těch několik tisícovek navíc, který ve finále, když si to spočítáš, stejně utratíš za školný, jídelnu a já nevím co..(pauza)

A co se týká nástupu do práce, uvažovala jsi třeba o práci během rodičovské, nebo o nějakém přivýdělku, nebo částečném úvazku?

No, uvažovala jsem o tom mnohem intenzivněji, když to vypadalo, že spadneme do nižší kategorie mateřský, tak to jsem o tom uvažovala silně a i jsem měla nějaký nápady, ale potom tím, že jsem byla těhotná, tak to pak už nejde. Když jsem měla jenom jedno dítě, tak jsem měla tu školu a když jsem byla těhotná, tak to zas těch přivýdělků, nebo že by člověk jako někam běhal, to jako nejde. Já jsem vždycky přibrala hodně kil, takže pak pro mě i bylo obtížnější nějaká jakákoliv fyzická aktivita, pak jsme měli ty dvě děti a než se s tím člověk srovná a jako pracovat se dvěma dětma je podle mě ještě mnohem náročnější, no a teď jsem..když už trochu odrostli, tak jsem potřetí těhotná, takže to jako moc nejde. A určitě, kdybych něco dělala jako z domova, tak fakt mě nenapadá, co bych jako mohla dělat. Přes den vůbec a večer jsem fakt buďto unavená, nebo člověk prostě ještě žehlí, nebo pere, nebo vaří..To si nedokážu moc představit To by muselo být, já nevím, no. A to se mi ani nenaskytla příležitost. No třeba jsem měla nápad chodit nakupovat starým lidem, ale právě ještě s tím těhotenstvím jsem si nedokázala představit, že by člověk ještě tahal něco, no.

Ještě co se týká výchovy. Vnímáš nějaké genderové stereotypy ve společnosti, kterými jsi ve výchově svých dětí ovlivněna? Např. v oblékání dětí, výběru hraček ve výběru aktivit pro děti?

No, musím říct, že hmm...Já nevím, jestli je to tím, že jsem studovala sociologii, takže mi přijde, že se snažím jakoby v tom ty rozdíly nedělat. Tak jako co nedělám- nedám prostě Jáchymovi růžový tričko s kytíčkou a sukýnku. Jako je pravda, že když to vidí u Katky, tak si to chce hrozně zkusit, no tak na doma, když ho nikdo nevidí, tak ať si to zkusí, jo, ale tak jako nedávám mu dívčí oblečení, ale jinak, co se týká třeba hraček, tak zatím mi přijde, že mají zatím oba dva ty stejný, že jsme to zatím ani nějak neupřednostňovali. Kačka měla první panenku bych řekla kdoví kdy. Tak bych řekla, že dřív měla něco takovýho, no nevím jestli zrovna autíčko, ale něco spíš jako akčnějšího, no...Přemejšlim..No tak jako člověk asi někdy řekne něco takovýho, že jsi chlap, ale nepřijde mi, že bych to tak nějak jako tak často těm dětem říkala, že on je přeci ten chlap a ona je holka, a že on tedy já nevím nemá brečet, on teda stejně brečí míň než Katka. A spíš že jí říkám, že je velká holka, ale spíš ve smyslu, že začíná mít ten rozum, jo. A musím říct, že se mě i docela dost lidí ptají, že jestli vidím rozdíl právě v tom, že jeden je kluk a druhá holka, jako ta povaha. A já musím říct, jasně, jsou každej jinej, ale přijde mi to spíš, že každý dítě je jiný, jako že nevím, jestli je to vyloženě tím, že on je kluk a ona je holka, že nevím, zrovna to tak vychází, že on je takovej divokej a Katka je víc taková opatrná, ale nevím, jestli kdyby Katka byla kluk ten první, jestli by teda taky neměla takovouhle povahu, jako skoro mi to přijde, že proč jako ne? Já si to vysvětluju tak, že každej má jinou povahu, než že by to muselo bejt tím, že on je kluk. Proč by kluk

musel být vždycky divočejší. Taky znám kluky, který jsou uťáplý a holky, který jsou mnohem energičtější, takže... Navíc i často první a druhý dítě jsou povahově jiný.

Ještě mám otázku, zda je podle tebe společnost, myslím tím českou společnost, otevřená rodinám s dětmi, jestli si někdy cítila buď diskriminaci, nebo naopak pozitivní diskriminaci.

Hmm...Tak podle mě záleží, v jaký rovině se to vezme, jo. Pokud já nevím jdu s dětma po ulici, tak se na tebe všichni usmívaj. Žejo. Když půjdu sama s kabelkou po ulici, tak se na mě nikdo neusměje, teda pokud to nebude nějaký mladej chlap a nebude mít nějaký postranní záměry. Nebo když jdu, já nevím..no, pomůžou ti s kočárkem, nebo tě pustěj sednout, jo, nebo prodavačka ti dá bombón navíc, nebo lízátko- to by mi normálně samotný nikdo nedal, žejo. Tak to jako jo, ale na druhou stranu, no, určitě se zlepšuje, že je víc, já nevím, těch restaurací a kaváren, kde jsou dětský koutky, ale taky by to mohlo být na jednu stranu lepší. Bezbariérových nájezdů by mohlo být víc...A to si myslím, že je problém tý společnosti. I na vozíčkáře..Jakože zbytky toho režimu- že nejsme zvyklí na nějakou jakože jinakost. Česká společnost je taková jako dost homogenní, invalidi byly zavřeny někde stranou..Tak jako zvyknout si na to. A to třeba ty vozíčkáři bych řekla, že jsou ještě docela dobrá skupina. Pak tam jsou třeba mentálně postižení, žejo, tak s nima nikdo neví vlastně co, nebo jak se k nim mají lidi chovat.

A pokud jde o práci, tak jako samozřejmě že tady máme jakože dlouhou mateřskou, ale zase to tady vůbec není udělaný na ty poloviční úvazky a vstřícnost k těm dětem, jako že by ti zaměstnavatelé to nějak moc respektovali, tak to jako taky není.

A co se týká právě toho společenského života, jako třeba divadla, kina, nebo nějaký společenský událost?

Noo, myslím si, že se to zlepšuje, v dnešní době, že se objevuje, já nevím, divadelní představení pro děti, a víc akcí pro děti, ale rozhodně by toho mohlo být víc.

A ještě. Jak se cítíš být oceněna svým manželem a dětmi jako matka?

Hmm, jako že někdy si říkám, že kdo tě přeci ocení víc, než ty tvoje děti, když přijdeš domů a oni: Maminkoo! A přitulěj se k tobě, tak jako tohle sebevětší prémie..Nebo když uvaříš oběd a oni to slupnou a ještě řeknou mňam mňam, bylo to dobrý, nebo něco, tak to je samozřejmě odměna úžasná. Na druhou stranu je pravda, že třeba..hmm...někdy si o to musím skoro jako říct, jo. Že manžel mě třeba pochválí za něco, ale někdy je to takový, že dokavad' nic neříká, tak je to dobrý, nebo jak bych to řekla (smích). Já nevím, no. Jako že domácí práce, tak to on ti niky neřekne: Tyjo, máme tady svinčák, mohla bys to tady..to on neřekne že..Jo, jako třeba přijde a řekne: Tyjo, tady je binčus jako těch hraček, jo, že jsou neuklizený. Ale zas na druhou

stranu je pravda, že on je teda většinou ten, kterej to s těma dětma pak večer uklízí, že to já teda právě minimálně. To je teda ještě k té kategorii co kdo dělá. Jakože já třeba dělám tu večeři a on uklídí ty hračky. Jo, je pravda, že mu někdy řeknu, že on je ten, kterej dostává to ocenění v práci ať už slovní, nebo teda na výplatní pásce a že vím, že on si toho váží, co dělám doma, ale že bych to potřebovala víc slyšet. Ale na druhou stranu je pravda, že třeba mi někdy přinese kytku jen tak, to zase jo, no. To spíš, že tak to někdy jakože na člověka padne, když se skumuluje víc věcí, ale to je asi tak normální. A taky zase nejsem na té mateřský tak dlouho, abych měla pocit nějakýho úplnýho vyhoření, nebo sociální izolace, nebo já nevím. (smích). A i člověka občas povzbudí, protože si myslím, že mám ohromný štěstí v tom, že mám spoustu kamarádek s dětma, se kterejma si vopravdu jako rozumím a vídáme se, takže nejsem izolovaná a že člověka třeba někdy povzbudí, právě jednak když se s nima sejde a můžou si postěžovat vzájemně a nebo třeba když jako vidíš, že třeba já nevím..Dělám něco že jako u něčeho zvládnou ještě dělat toho víc než jiná. Jasně že ona umí zase něco jinýho jo, ale tak třeba i vobčas v tomhle. Že si to pak tak člověk řekne i vnitřně. Nebo i v tom, že si člověk tak vzájemně postěžuje případně na děti, nebo i na cokoli jinýho.

Je ještě něco, co tě napadá, co bys chtěla říct k našemu tématu? Hmm. Ještě třeba profesní kariéra. Jestli si myslíš, že je to pro ženy na mateřský překážka v jejich profesním růstu?

Tak na jednu stranu, žejo. Vypadli z nějaký práce, z nějaký praxe, něco zapomeneš a tak jako to je samozřejmý, o tom se asi nedá moc diskutovat. Pokud tedy nejsi máma, která by při dětech měla dvě chůvy a jela hned jako natvrdo do práce.. Hmm. Na druhou stranu si myslím, že v některých věcech to může člověka tak jako i pozvednout, že může být jednak zralejší, co se týká nějakých vztahů, sociálního chování, jednak v otázce organizace, spolehlivosti..Vím o případech, kdy bych teda řekla, že to těm maminkám, některým jednoznačně prospělo. Že jakože najednou začaly být dochvilný, nebo jako víc zodpovědný, nebo jako tak..No, ale jako že, myslím si, že jsem trochu atypický příklad, já nevím, v tom že moje mateřská- nebo spíš nástup neznamenal okamžitě vypadnutí ze všech kontaktů a hmm.. jako že bych byla izolovaná. Protože jednak jsem měla tu školu a kamarády jsem pořád měla a jednak moji kamarádi, kteří pro mě byli stejně jako důležitější, tak ty holky začaly být taky jako na té mateřský, takže se stejně vídáme a děti nejsou sami a mají kamarády ve svém věku, což si myslím, že je ohromnej plus a druhá věc, jak jsem říkala, že pro mě asi ta rodina je větší hodnota než kariéra. Samozřejmě teď uvidím, že až nastoupím, jak se to bude třít, ale i za nějakou cenu..no...Někdy mě třeba rozčilujou takový ty věty typu „budeme mít dítě, až na to budeme mít peníze“, že si myslím, že záleží jenom na prioritách a to si myslím i s tou prací,

že je to pro mě asi důležitější než ta práce, no. Ted' já nevím, může to být do určité míry nějaká lenost já nevím, i když..zas mi nepřijde, že bych se doma válela, že mě to zatím zas tak moc nepálí, no. Jakože by mi přišlo, že jako hrozně mateřská brzdí můj kariérní růst nebo něco..Tak jako že mi nepřijde, že bych zas tak hrozně hloupila na tý mateřský třeba, jo. Že si přečtu normální knihu, nečtu já nevím Betyňky a já nevím co, prostě nějaký úplný..Nesleduju pravidelně Ordinaci v růžový zahradě a takový, že by jako člověk úplně hloupnul a byl intelektuálně na dně. To mi zas jako aspoň zatím nepřijde.

Tereza

32 let, vdaná,

VŠ

Jedno dítě (1 rok)

Před nástupem na RD dokončení doktorandského studia a práce na částečný úvazek

V současné době jsi na rodičovské dovolené - jaké to bylo, když si nastoupila na rodičovskou dovolenou? Co se změnilo, co Tě překvapilo...

No, já jsem asi trochu atypický příklad, protože já jsem před tím v podstatě už byla tak nějak na volný noze, protože jsem pracovala na dálku a už jsem ten poslední rok pracovala jenom na třetinu úvazku a psala jsem svojí doktorskou práci, čili já jsem byla už před tím..Jo a ještě rok před tím, než jsem psala svojí doktorskou práci byla rok nemocná, takže by se dalo v podstatě říct, že jsem dva roky už žila v takový dost velký společenský izolaci, tudíž to pro mě nebyl žádný velkej skok ve smyslu, že bych jeden den byla se spoustou lidí a druhý den už s nikým, takže já musím říct, že pro mě to bylo vlastně docela příjemný, že jsem oficiálně přešla do času, kdy si vlastně můžu dělat co chci- v uvozovkách, no.

Jak vnímáš skutečnost, že Tvůj partner je zaměstnaný a většinu času tráví mimo domov a Ty jsi naopak většinu dne s dítětem? A jak to vnímá i tvůj partner?

Já musím říct, že se dá říct, že pro mě je trávení času s Emou hrozně příjemný. Jakože v principu mě to nijak neobtěžuje a jediný, co poslední dobou pociťuju, je že už jsem opravdu unavená. Takže kdyby toho nebylo, tak by mě to nijak zvlášť nevadilo. A ten první rok to bylo úplně bez problémů. To jsem byla opravdu nadšená. Mě opravdu zajímalo pozorovat keždej den ty věci co se děly nový s Emou a tak. A teď tedy začínám trochu pociťovat a myslím si, že to je teda hodně tou únavou, že občas potřebuju dělat něco jinýho, nebo se zabývat jinýma věcma, nebo třeba ani ne zabejvat se jinýma věcma, ale soustředit se na něco jinýho. To třeba byla věc, která pro mě byla asi nejhorší, dá se říct, nebo jsem si na to nejhůř zvykala. Že jsem bývala člověk, kterej byl zvyklej, že když si něco na ten den naplánuje, tak to udělá a najednou s tím dítětem je to tak, že si člověk nemůže naplánovat vůbec nic, protože hned jak začne něco dělat, tak to musí zase hned ukončit, protože se děje něco, co tomu zabrání. Tak to pro mě bylo asi nejvíc nějak otravný, nebo vyčerpávající. Víím, že to mě nejvíc trošku jakoby deptalo na tom začátku, no. Ale teď už se tyhle věci zlepšuju, protože Ema už je částečně samostatná, nebo jakoby samostatnější než dřív, ale samozřejmě co mě jakoby teď chybí a chybět bude ještě asi hodně dlouho, když je člověk ten rodič, že bych chtěla někdy takovej ten pocit že teď mám volno a nemusím přemýšlet nad tím, že musím být

za hodinu zase někde jinde. Že bych chtěla někdy mít, nebo se těšit, až to někdy budu mít- taková ta možnost, že člověk má celý den jakoby pro sebe a muže si dělat co chce a nemusí se zamýšlet nad tím, kdy musí být oběd a kdy musí zařídit támhleto a támhleto. Taková ta možnost flexibilnějšího času než to, co si člověk s tím dítětem může dovolit, no. No a co se týká partnera, tak my jsme v tomhle asi taky trochu atypický případ, protože Viktor je poměrně hodně doma a není to takový to, že by byl furt pryč a musím říct, že jsem tomu hodně ráda, že to musí být asi hodně náročný, když je ten chlap pořád pryč, protože člověk se hrozně vydává v té trpělivosti a v tom, jak chce být pořád dobrej a vlastně mu hrozně pomůže, když to občas za něj někdo vezme, aby mohl vypustit.

Jak dlouhou dobu plánuješ strávit na rodičovský dovolený a proč?

Já jsem si vybrala ty tři roky a dva roky jsem si ani vybrat nemohla, protože jsem na to nárok neměla a čtyři roky mi připadaly zbytečný. Normálně jsem si udělala propočít a řekla si, že lepší je mít ty peníze v bance než čekat čtyři roky, ale myslím si, že čtyři roky jsou asi zbytečný. Mám pocit, že ty tři roky jsou tak akorát.

Máte ve vaší domácnosti práce, které vykonáváš pouze ty, jako žena a které vykonává tvůj partner?

No, já rozhodně vždycky peru, vším prádlo a sbírám prádlo. To se prostě ustanovilo od samýho začátku. No, na to Viktor nemá moc...no..nevím co (smích) možná že chuť. V převážný většině taky uklízím a to bych si i klidně odpustila, ale zatím to pořád tak nějak je. Jakože vytírám, luxuju..Ale Viktor taky někdy, když jsem pryč vyluxuje..Ale takovej ten standard je.. Že uklidím já. Vojtěch meje nádobí když je doma a vaří. Takže není to tak, že bych dělala celý to spektrum domácích prací a Vojtěch nic..to určitě ne. A co se týká prací, které by dělal výhradně Viktor, tak to asi nemá žádnou úplnou kategorii. Ale jsou věci, který dělat neumím, nebo se mi nechce, tak říkám Viktorovi. To jsou věci třeba technickýho rázu a tak- to se snažím přehodit na Viktora, ale ne vždycky se to podaří. A pak samozřejmě věci, který jsou spojený s nějakou větší silou, typu nošení a pak se snažím na něj přehodit veškerý kompetence týkající se údržby auta.

Co se týká výchovy. Vnímáš nějaké genderové stereotypy, které by jsi při výchově uplatňovala? Třeba i v souvislosti s výběrem hraček, oblečení..

No, já to mám paradoxně až skoro obráceně, že se mi zdá, že Emu hodně oblíkám spíš neutrálně, nebo až do takovýho klukovska. Což je možná spojený s tím, že já jsem to taky tak vnímala, že jsem to tak měla, ale paradoxní je, že maminka má teď pocit, že nás vychovala málo žensky, takže je to máma, která sem tahá různý růžový věci a podobně. Nevím. Já teda zatím si vůbec nedovedu představit, jaký by to bylo mít syna, takže ani nejsem schopna to

jakkoli porovnávat, ale v podstatě se mi zdá, že zatím je to takový hodně neutrální. Že zatím se s Emou hodně bavíme o zvířátkách a kytkách a všem možným, než abychom probíraly panenky a já nevím co. Ale ona je zatím dost malá, takže zatím nevím. A je pravda, že já osobně nemám moc ráda růžovou barvu. Ale zase na druhou stranu jsem ráda, když jí to nějakým způsobem sluší, takže se jí snažím oblíct tak, aby byla hezká, pokud tedy zrovna nejedeme na pískoviště. No, ale myslím si, že to zatím jakoby moc nemám, tuhle tu výchovu, ale je samozřejmě otázka, jak to bude pozdějc protože zatím je to opravdu dost neutrální.

Ještě co se týká výchovy- vnímáš svého muže jako rovnocenného ve výchově?

To je zajímavá věc, protože my jsme se s Viktorem o výchově bavili ještě když jsme spolu ještě ani nechodili. Tak jsme nějak řešili, jak člověk stejně nakonec vychází z těch přístupů, který k němu měli jeho vlastní rodiče. Někakým způsobem to samozřejmě nějak přetaví, ale asi to tak je. U nás je to tak, že Viktor má pocit, že já se někdy nechám Emou moc ovlivnit a že bych někdy měla být v některých věcech přísnější. Takže si myslím, přestože teď se to dá ještě těžko s určitostí říct, že to opravdu tak tím směrem nabíhá, že Viktor je přecijen ta autoritativnější část tý naší dvojice, mám ten pocit. Což teda u nás doma to taky tak bylo. Ale Ema ho má moc ráda a zatím se mi to zdá v pořádku a zatím jsme se vždycky nějak shodli, no.

Další otázka se týká rodinného standardu. Změnil se váš rodinný standard během tvé rodičovské dovolené?

V podstatě se dá říci, že ne, protože tím, že jsem psala tu doktorskou práci, tak jsem byla dost zalezlá doma a neměla jsem nějaký velký výdaje ani před tím, takže v nějakém krátkodobém srovnání se mi zdá, že se toho ani moc nezměnilo. Naštěstí je to spojeno ještě s tím, že jsme na Emu hodně věcí dostali, takže jsme neměli žádné velké výdaje na tom začátku, což by bylo samozřejmě složitější. A částečně taky žijeme z mých úspor, který samozřejmě nebudou vždycky,ale nějak to zatím jde, no.

Uvažovala jsi během té doby,kdy jsi na rodičovské dovolené o nějaké formě výdělečné činnosti?

Dělám trochu nějaký malý překlady a uvažuju o tom, že bych příští rok dělala na nějaký částečný úvazek. V podstatě nějakou vědeckou činnost. Ani ne až tak kvůli penězům, protože to nebude až taková odměna, ale spíš teda protože se mě na to ptal můj bývalý zaměstnavatel, jestli by to nebylo možný a tak si říkám, že asi by to nebylo úplně špatný se trošku myšlenkově občerstvit. Ale uvidíme jak to bude.

Jaké máš plány po tom, co ukončíš rodičovskou dovolenou?

No, možná v tomhle jsem taky trochu atypická, protože já nemám plány vůbec žádný. Nebo se i trochu bráním si nějaký plány dělat, protože si říkám, že až to přijde, tak to přijde. A byla bych docela ráda, kdybychom měli alespoň ještě jedno dítě, takže si myslím, že by to mohla navázat na tu první mateřskou, což je taky ten jeden z důvodů, proč bych ráda ten příští rok pracovala, abych přeci jen nebyla teďka doma kontinuálně pět let, nebo něco takovýho, což si myslím, že už je pak trochu destruktivní pro matku.

Je podle tebe pobyt na rodičovské dovolené, v naší společnosti překážkou v profesní kariéře ženy?

Myslím si, že v naší společnosti alespoň částečně jo. Záleží samozřejmě na tom, jaké má ta žena povolání a jak probíhá ta kariéra. Dovedu si představit, že jsou lidi, kteří se pak pustí do něčeho úplně jinýho. Ale pokud má člověk takovou tu kariéru od A do Z, tak si myslím, že to na rozdíl od těch chlapů tu ženu minimálně zbrzdí. Proto si taky myslím, že ženy, který pochází z těch dravých zaměstnání, tak se vrací do zaměstnání velice brzo, po půl roce a najmou si nějakou ou-pair. No a co se mě týče, tak kdybych si chtěla budovat kariéru ve svém oboru, což je tedy věda, tak rozhodně je to složitý. Už kvůli tomu, že člověk ve vědě žádá o granty na nějakou určitou dobu a je strašně složitý ten grant přerušit třeba z důvodu, že jdeš na mateřskou, to je skoro nemožný a musí se to nějak zašulit, nebo to přehodit na někoho jinýho. Plus obecně mám pocit, že je v poslední době stres ve financování veškerých pracovních aktivit např. v té vědecké sféře. A pak si myslím, že je to pak, když má člověk děti hrozná zátěž, protože je tam strašně moc stresu kolem shánění peněz a je to něco, s čím já bych měla dost velké osobní problém. Já bych asi volila nějaký jednodušší zaměstnání, který bych mohla pustit z hlavy jakmile zaklapnou dveře kanceláře, kvůli dětem.

Jak vnímáš pojem mateřská, či rodičovská dovolená?

Tak lidi to často popuzuje, tohle slovo, protože mají pocit, že jsou hodně unavený a že pracují od rána do večera, což je v podstatě pravda, minimálně je pravda to, že člověk nikdy nemá čas na sebe, nebo skoro nikdy. To si myslím, že je ta hlavní zátěž. Je spousta věcí, který jsou i pracný a únavný a vyčerpávající, ať už je to praní, přebalování a někoho to může opravdu vyčerpávat, ale já si myslím, že hlavní je opravdu to, člověk musí úplně změnit přístup ke svému času a svému já. Člověk se úplně upozaduje poměrně velkou dobu-upozaduje tedy sám sebe ve prospěch toho dítěte a zbytku té rodiny. To si myslím, že je na tom to nejvíce vyčerpávající. A dovolená...já to vnímám v tom smyslu, že člověk opravdu nepracuje, že nechodí do zaměstnání a vlastně je to hezký, že nám to stát ještě stále poskytuje. Protože je to marná sláva privilegium, který je strašně zřídka viditelný ve zbytku Evropy a v tom smyslu si myslím, že bychom měli být za tu možnost strašně rádi. Jiná věc je ta, že

v naší společnosti i nadále funguje, podle všeho, takovej ten stereotyp, že když matka není doma tři roky s dítětem, tak se na ní všichni koukají jako na vyvrhelku a to si myslím, že je spousta variant, jak může probíhat výchova, nebo starání se o dítě v pořádku a nemusela s ním být máma tři roky doma, jiná věc je samozřejmě ta, že si nemyslím, že by těch variant u nás bylo zas až tolik dostupnejch. Jsou různý země, kde matky chodí do práce sice po půl roce, ale mají tam různý typy zkrácených úvazků a podobně. To je tady trošku špatný. A myslím si, že v tomhle je u nás ten stereotyp velký, že žena je tři roky na dovolený, stará se o dítě, hotovo, tečka. A matka, která vybočuje z té představy je vnímaná spíš negativně.

Jak vnímáš postavení žen v dnešní společnosti. Mají podle tebe stejné možnosti jako muži, třeba v uplatnění se na trhu práce, získání vyhovující výše platu, vzdělání atd.

No, tak to vím z médií a člověk to často slyší, že to není stejný, žejo. Ženský dostávají míň než chlapy, což je samozřejmě složitý. Pokud je ta pozice stejná, tak by měli mít samozřejmě stejně peněz. Ale je fakt, že když jsem se bavila s některýma lidma v pozici zaměstnavatele, že to opravdu není lehký. Že pokud má člověk několik zaměstnanců a má jim platit všechny zdravotní, sociální atd., tak vzít ženskou je vlastně otrava. A vzít mladou perspektivní ženskou, která by ale mohla mít děti, je pro ty zaměstnavatele problém. Dá se říct, že z tohodle úhlu pohledu je ta ženská horší pracovní síla než chlap, ale samozřejmě že co se týče výkonu práce a schopností to tak vůbec není, ale některý lidi to asi tak vnímaj.

No, co se týká studia, tak tam mě napadá spíš to, že je u nás nemožný pobírat nějakou mateřskou při studiu, tady třeba vůbec není možnost dostávat mateřskou třeba na doktorátu, nebo že by byl nějak výrazně podporován během vzdělávacího procesu. Tak to si myslím, že není úplně správný. Ta realizace...(pauza) no, určitě je člověk tím dítětem nějak limitovanej, ale zase mu to přináší spoustu pozitiv.

Cítíš se být oceněna mužem, jako matka a partnerka?

Musím říct, že Viktor naštěstí není z těch chlapů, kteří by měli takový ty představy, že přijde domů a všechno je hotový. Nemá takovou tu představu, že všechno je automaticky daný, že bych měla jakože všechno dělat. Na druhou stranu je pravda, že je tak automaticky daný, že jsem se ten rok starala o Emu naprosto furt a to si myslím, že mohl být Viktor trochu aktivnější. A co se týká ocenění, tak určitě by to člověku udělalo velkou radost, kdyby měl pocit větší chvály i z toho hlediska, že člověk se v té roli rodiče nachází jako začátečník a určitě mu dělá radost, když mu to okolí poskytuje nějakou pozitivní reflexi a Viktor je v tomhle smyslu asi dost podobný ostatním chlapům v okolí, že to tak bere jako samozřejmost a asi by se ohradil, kdyby se mu to nějak nezdálo, čili je to takový to negativní vymezení ocenění (smích). V tom smyslu, že když nic neříká, tak je to asi dobrý. No, pro mě vlastně tím

oceněním je, že mám pocit, že Ema je spokojená a svým způsobem se mi zdá, že to moje mateřství až na určitý výjimky a možná na to, že si to občas moc beru-třeba to, že Ema moc brečí nebo něco, tak je to možná první činnost u který si připadám jistá, není to ten pocit, kterej jsem měla ve všech svejch bejvalejch pracích a aktivitách, kdy jsem si to neustále zpochybňovala. No tak tohle mám pocit, že mi přijde že je to přirozený a že to dělám nejlíp jak umím a mám pocit že i dobře, resp. tak jak si představuju, že bych to chtěla dělat.

Je podle tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi

Obecně se mi zdá, že lidi jsou vůči dětem vlastně víc kritický, nebo citlivý třeba na hluk, křik a podobně, než bych asi čekala. Někdy mě asi překvapí, jak lidi málo pozitivně na to dítě reagují. Samozřejmě, že jsou babičky, který chodí po venku a říkají jejeje, to je pěkná holčička, nebo něco, ale člověk se hodně často setkává s pocitem, že ostatní lidi těma dětma obtěžuje. Rozhodně je to takový to, že pro lidi, kteří děti nemají, je to dítě obtížnej element. Vnímám to trošku jako něco, co vypovídá o umělým rozpoležení, nebo spíš struktuře naší společnosti, kdy se vytěšňuje smrt a porod. Ty děti jsou braný v podstatě za něco, co je přechodný a trochu rušivý jev. V poslední době se to určitě zlepšuje v tom, kolik stát investuje do dětských aktivit viz vznikající nový hřiště a spousta dalších aktivit, který se začínají teď dělat pro děti a taky je spousta nových míst, kam můžou rodiče s dětma jít, třeba restaurace s dětským koutkem atd.

Ale furt se mi zdá, že na matku s dítětem se lidi dívají pořád pozitivněji, než na někoho jinýho, kdo by potřeboval pomoc. Připadá mi poměrně standardní, že když nastoupím do tramvaje, tak mě pustí sednou a musím říct, že i dost často mi lidi sami pomáhají s kočárem, nebo když se jich zeptám, tak jsou velmi ochotní. Relativně málo často se setkám s nějakou přímou neochotou. Takže přeci jen to dítě vyvolává v těch jednotlivcích společnosti takový přátelštější naladění, to jo, ale stalo se mi mnohokrát, že Ema byla v nějaký, podle mě vyloženě roztomilý situaci, a v lidech to nevyvolávalo naprosto žádnou odezvu, kterou by to podle mě vyvolávat zákonitě mělo. Tak tohle ve mně vyvolává trochu ten pocit, že ta společnost je taková otrávená.

Chtěla bys ještě něco zmínit v souvislosti s naším rozhovorem, o čem jsme se nebavily?

No, co mi připadá ze společenskýho hlediska zajímavý a do značný míry to vypovídá o tý situaci na mateřský, že člověk se vlastně pobytem doma na mateřský strašně posouvá do ženský části společnosti, že vlastně se do značný míry člověk začne setkávat jenom s ženskejma a těma dětma, což je velká změna, velkej posun...(pauza). To je asi tak všechno, co mě napadá.

Adéla

28 let, vdaná

SŠ

dvě děti (3,5 a 1,5)

před nástupem na RD studentka VŠ

V současné době jsi na mateřské dovolené, a mě by zajímalo, jaké to pro tebe bylo, když jsi nastoupila na mateřskou a rodičovskou dovolenou. Jaké jsi měla očekávání a jaká byla realita, co tě překvapilo, zaskočilo..

No, jelikož já jsem vlastně před tím nepracovala a jen jsem chodila na brigády, tak jsem už během těhotenství byla doma. Takže mě v tom časovém harmonogramu nic nezaskočilo. Já jsem teda měla na začátku hrozné problémy s tím kojením- to mi celý tři měsíce zabíralo veškerý můj čas, protože jsem ho musela věnovat pouze kojení dětí, ale jinak jsem spokojená..

Co se týká času, který trávíš s dětmi- jak vlastně vnímáš skutečnost, že tvůj muž většinu času tráví mimo domov a ty jsi většinu času s vašimi dětmi?

No, my to máme hodně rozdělený. Já jsem *fakt* na mateřský a on je *fakt* živitel rodiny. Manžel je živnostník a veškerou práci si musí dělat sám, žejo. Dělá jí doma a dělá jí i v terénu. Doma musí zpracovávat všechny papíry, připravovat veškeré nabídky a když není doma, tak je u těch zákazníků, který si naobjednal. Takže on se dětem věnuje- to jsme se vyloženě dohodly- na hodině denně a já jsem vyloženě na tý mateřský. Já to zvládám docela dobře až na nějaký výjimky, kdy je fakt něco stresovýho, kdy bych prostě potřebovala tu pomoc jeho a mám trochu pocit, že..(pauza) že mu to takhle taky vyhovuje, protože když dělá ty věci doma, tak se na to může i vymluvit- že pracuje a že já to tady musím zvládnout. A na druhou stranu je to pravda, že v tý práci tráví hodně času a pak je unavenej nato, aby ukládal děti a tak. Na jednu stranu mi nevádí ta domácnost, že se o ní musím starat, ale spíš mi vadí, že je málo táta, no, že je málo s těma dětma.

A on to vnímá jak?

No, on to vnímá tak, že si to prostě vynahradí třeba v neděli a zatím mu to asi stačí, protože..Je to teda čím dál tím lepší, protože čím víc se s těma dětma dá mluvit a něco s nima zažít a jet s nima třeba na kolo a něco je učit, tak je to lepší, než když byly úplně malý, s kterejma se jenom pošmajchloval a bylo hotovo. Takže taky mu schází děti ale jelikož ví, že jediný prachy, protože já mám těch tři tisíce osm set, tak prachy nosí domu on, no. Ale je to nejčastější téma našich hádek- čas trávený s dětmi (smích).

A jak dlouhou dobu plánuješ ještě strávit na rodičovské dovolené?

No, my bychom chtěli ještě ty dvě děti..Takže já teď nevím jak je to dlouho..(smích). Teď je to tak, že tyhle dvě jsou o dva mezi sebou, teď dát tak čtyři roky pauzu a pak zase třeba dvě děti po dvou letech a nechci mezi tím nastupovat do práce, no.

A jaké tě k tomu vedou důvody- proč nechceš mezi tím nastoupit do práce?

No, protože já jsem se v tom tak prostě našla, že to mateřství je prostě smysl mého života a nemám ten pocit, že bych musela jít do práce a že mě to baví, věnovat se našim dětem. A když můj muž takhle ty peníze vydělává, tak si to dovolit můžem, abych byla doma. A na tom jsme se shodli, jemu taky vyhovuje, abych byla spíš doma s dětma, dokud jsou takhle malý.

Ted' otázka na rozdělení rolí v rodině- máte nějaké práce, které vykonáváš jenom ty, jako žena, a které vykonává tvůj muž?

Smích...No, my jsme se snažili zavést, takové jakože tatínek bude mít na starosti tříděný odpad a vynášení košů, ale není nic, co by dělal vyloženě můj muž, co se týká domácnosti. On všechno spraví, on dělá na baráku, takový ty technický věci. Protože jakože rekonstruujuem, tak když už má čas, tak dělá tyhle věci a na zahradě třeba dřevo a takový věci..Ale co se týká domácnosti, tak to mám na starost prostě já a kdyžtak ho poprosim, aby to udělal a bud to udělá, nebo ne..(smích)..

Co se týká výchovy, vnímáš nějaké genderové stereotypy, které bys uplatňovala ve výchově? Mám na mysli třeba i výběr kroužků, aktivit, oblíkání..

Ani moc ne, my dědíme věci po ségřiných klukách a myslím si, že my to nějak moc..Já to asi neumím úplně posoudit, protože tím, že mám dvě holčičky a kluky jsem nikdy nevychovala, tak to asi neumím úplně posoudit. No, když jdem třeba do kostela, nebo k doktorovi, tak to jsou samozřejmě oblečený slušně a to jim dávám určitě i ty holčičkovský věci, ale jinak to neřeším.

Vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera ve výchově vašich dětí?

Jo, to jo. Určitě.

Co se týká vašeho rodinného standardu, změnil se po nástupu na mateřskou dovolenou?

No, já myslím, že ani moc ne, protože my tím, že jsme byli oba studenti, a Honza začal pracovat až potom co jsme se vzali a pak jsem otěhotněla, takže jsme těch peněz spíš měli víc než před tím než když jsme byli studenti, takže mi to nějak nepřišlo. Negativně mě to neovlivnilo (smích).

A jaké máš plány po ukončení rodičovský?

Já bych chtěla pracovat se starýma lidma, já na to dělala i tu bakalářskou práci a ta práce se mi líbí a já už jsem byla i přihlášená tady do domova důchodců jako sociální pracovnice a oni říkali, že až tak za deset let, takže tam mám i místo, ne teda jistý, ale chtěla bych tam.

Je pro tebe pobyt na rodičovské dovolené pro ženy v naší společnosti překážkou v jejich profesní kariéře?

No, myslím si obecně, že jo. Že u nás nejde moc spojovat kariéru s dětmi. Že buď tě to tlačí, abys dala co nejdřív děti někam do jeslí, nebo mamince na hlídání. No a kdyby chtěla ta žena být doma s dětmi dýl a pak dělat tu kariéru, tak k tomu moc příležitostí nemá.

Jak vnímáš pojem mateřská, nebo rodičovská dovolená? Myslíš to slovo *dovolená*?

No, to jsme se zrovna jednou hádali s Honzou (smích) On mi říkal, že jsem přeci na *dovolený*, ale bral to taky samozřejmě s nadsázkou, žejo. A já s tím nějak...jako že ten pojem mě vyloženě nadržává. Já mám podle mě doma pohodu a ten pojem mě fakt nadržává, ale že by to byla ta dovolená, to zas není, no.

Co se týká společnosti, jak vnímáš postavení ženy, myslíš si, že má stejné možnosti jako muž, například na trhu práce, možnosti realizace, výše platu..

Já jelikož nevidím do těch vyšších sfér toho managementu a takových těch řídicích funkcí a jelikož to vidím všechno z toho sociálního hlediska, tak asi záleží na tom druhu práce, jestli děláš práci, která je míň hodnocená finančně a je to právě ta sociální práce a pomáhající profese, tak tam si myslím, že to tam tolik neplatí, jako třeba v těch řídicích funkcích- tam si myslím, že je to rozhodně překážkou i ta mateřská a ty děti jsou prostě na rodičovský třeba jen rok, dva. A i když ty ženě nejde vyloženě o tu kariéru, tak o ty místa je větší zájem a myslím si, že to mají horší, no než ty lidi, co se zajímají o ty míň placené práce..(smích)

Jak se cítíš být oceněna vlastním manželem a dětmi, jako matka a manželka?

Jak kdy (smích). Jo, tak jako dětmi jo, to mě uspokojuje, baví mě to a děti mi to vracejí. Samozřejmě, že jsou dny, kdy bych je nejraději přetrhla, ale je to většinou v době, kdy mě není dobře, tak jim taky není dobře, protože maminka nedělá legraci a nic moc se neděje, takže zlobí, já ne ně řvu..(pauza) Tak je to takový..No jsou výjimky, no. On má pořád ten pocit, že je živitel rodiny a na co že já si stěžuju. On samozřejmě ocení takový ty mimořádné věci, když vidí, že jsem děti něco naučila- třeba Esterku jezdit na kole, nebo něco co si třeba plánoval on, ale nemá na to čas- tak takový věci ocení, ale to že člověk zvládne domácnost, vobstará děti a ještě s nima něco dělat a to...tak člověk tedy má někdy pocit, že to není oceněný, že je to braný tak, nebo že si na to už tak zvykli..(pauza) že neví co to obnáší, no.

Je podle tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi? Zažila jsi osobně nějakou formu diskriminace ať už pozitivní, či negativní?

Já si myslím, že jak v čem. Mě osobně třeba hrozně vadí to, že jsem si jako student nemohla vybrat jakou formu mateřský chci. Že jsem byla hozená do jednoho pytle s těma co chtějí být doma co nejdýl a flákat se a proto si nemůžu vybrat ani ty tři roky- já nechci dva, žejo, abych z toho vytřískala co nejvíc, ale že jsem si nemohla vybrat ani ty tři roky. A že to jako nikoho nezajímá, jako jak to je... (pauza) Do tramvaje si musím všem říkat, mladý lidi mi připadají, jako jak je ta dnešní doba taková..(pauza) Jak jsou všichni takový uzavřený, a že člověk musí i prostě zařukat tomu dotyčným na rameno, musí se ho dotknout, aby ho mohl oslovit „prosím vás, nepomohl byste mi s kočářem?“ Ted' on kouká do té knížky, nebo nejvíc jsou to ty mp3. Tak mi připadají takový strašně uzavřený.. No, jako ted' mě nějak nic už nenapadá. Školky ted' rozšiřují, tím že nevyužívám jesle tak..no, nevím jak to vnímají ty maminky, které potřebují ty děti někam dát ve věku dvou, tří let, někdy i dřív, to nevím, ale jsou obrovský možnosti co dělat s dětma, kam chodit...Jo, ještě s těma doktorama..Vnímám to, že jsou otevřený pro rodiny tak s jedním, dvěma dětma, když jsem řekla, že chci ještě dvě děti, když už dvě mám, tak se všichni děsně hrozí, nebo jsem se setkala i s tím, že maminka otěhotněla se čtvrtým dítětem, a protože se k ní všichni chovali tak jakože nojo, zase další dítě, neví jak se má chránit...a od té doby, co si do těhotenskýho průkazu napsala, že dítě je chtěné, tak prostě ty ostatní lékaři na to reagovali úplně jinak, než když to tam neměla. Na rodiny s více dětma je dneska nazíráno tak, že jsou to blázni, že pak ty děti budou chudáci, že nebudou mít možnosti, nezaplatí se jim všechny kroužky a tábory a to značkový oblečení a tak no..Když řeknu, že bych chtěla víc dětí než dvě, tak se tě pak ptají: „a kolik manžel vydělává?“ (smích)

Napadá tě ještě něco, co jsme nezmínily v kontextu tohoto rozhovoru?

Napadá mě k tomu ještě to, že jsou podle mě dvě kategorie matek, si myslím, a říká se jim *supermatky* a i kvůli tomu mají třeba těch dětí míň. Že mi připadá, že ty matky chtějí dát těm dětem...Že jak jsme ještě ta éra, která zažila komunismus, tak chtějí dát těm dětem všechno, všechen rozhled a ve třech letech navštěvují hudebku, výtvarku, tanečky, sokol, tělocviky, jazyky...a pak mi přijde, že skoro nezbývá čas na..Že tohle jsou podle mě věci, který by s těma dětma měly právě dělat ty matky s těma dětma společně, že jsou s nima v kontaktu a že jsou to věci, který by mohly dělat spolu. A oni nestíhají nic jinýho, než že platěj a jezdí po kroužkách...To mi přijde takový jako..ted' mě nenapadají ty správný slova....

Mě k tomu napadá myšlenka, zda se z toho mateřství v podstatě taky nedělá jeden velký business?

Jojo, to taky. A teď jak jsou různé diskuzní fóra na internetu a teď tam řeší od A do Z všechno.

A není to třeba proto, že se ty ženy mohou cítit hodně sami? Jo, asi to je taky pravda, že když nemají ty kamarádky jakože na živo, že by třeba někam šly, tak vlastně jsou s nima alespoň takhle..To je fakt. (Hmm) To je asi všechno, co mě k tomu napadá.

Eliška

31 let, vdaná

Dvě děti: 1 a 2,5 let

Před nástupem na RD studentka a pracující na poloviční úvazek ve školství.

V současné době jsi na rodičovské dovolené - jaké to bylo, když si nastoupila na rodičovskou? Co se změnilo, co Tě překvapilo...

No..(pauza) Nejvíce mě překvapilo, kolik času dítě zabere. Nepředstavovala jsem si, že za celý den třeba ani neumyju nádobí, docela mě to stresovalo. Nepočítala jsem s probdělými nocmi, s tím, že mi nepůjde kojení, budou mě bolet prsa...no bylo toho dost, s čím jsem nepočítala. Cítila jsem se hodně sama, manžel pracoval -a pracuje- celý dny a já mám najednou před sebou celý den s miminem...ale časem jsem si zvykla. (smích)

A jak vnímáš právě tu skutečnost, že Tvůj muž je zaměstnaný a většinu času tráví mimo domov a ty jsi naopak většinu dne s dětmi?

No, jak jsem říkala, zvykla jsem si. Už je to tak, že když je manžel doma víc, než víkend, jsem z toho nesvá, než si zvyknu (smích)

Prostě snažím se to brát jako výhodu, že můžu být s našimi dětmi já, že můžu vidět, co celý den dělají, jaký dělají pokroky...(pauza) Na druhou stranu závidím manželovi, že svojí práci dodělá, vypne počítač a jde domů s tím, že dnes udělal svojí práci, kdežto já hotovo prostě nemám, to mi fakt nejde...

Jak dlouhou dobu plánuješ strávit na rodičovské a proč?

Do čtyř let našeho druhého dítěte. Když mám tu možnost s dětmi být, chci ji využít. V podstatě jsem ráda, že můžu být s dětmi na mateřské, jak dlouho chci, že mě nenutí např. špatná finanční situace. I když netvrdím, že se netěším do práce.

Máte ve vaší domácnosti práce, které vykonává pouze žena a jiné, které vykonává pouze muž?

Hmm...Jsou práce, který dělám spíše já a který dělá spíš manžel, ale když je třeba, udělá to ten druhý. Je pravda, že když si manžel sám vyžehlí košile, jsem ráda, ale je to spíš výjimečně. On je zase rád, když je má připravené na ramínku. (pauza)

Neuvědomuju si žádnou práci, kterou by dělal výhradně jeden z nás.

Vnímáš nějaké genderové stereotypy ve společnosti, kterými jsi ve výchově svých dětí ovlivněna? Např. v oblékání dětí, výběru hraček ve výběru aktivit pro děti?

Třeba to „chlapečku, ty zlobíš maminku, že si tě vezmu s sebou“...to, jak si lidi kolem mě myslí, že potřebuju poradit, pomoci a přitom se je o to nikdo neprosí, naopak. To, že děti

nemají diskutovat, ale mají poslechnout bez řečí. To, že „normální“ je mít maximálně dvě děti, protože mám jen dvě ruce a víc je nerozum. To, že dlouhé vlasy u malého dítěte jsou „holčičím znakem“ ..No, jinak mě teď už k tomu asi nic nenapadá.

Vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera ve výchově vašich dětí?

Jo, to jo. Vnímám manžela jako rovnocenného partnera. Hodně spolu mluvíme o tom, co a jak ve výchově považujeme za důležité a naštěstí se shodneme. Neříkám, že vždycky všechno stoprocentně dodržíme, no, ale v zásadě se shodneme. V běžných záležitostech, které se dějou během dne, rozhoduju já, protože jsem s dětmi a protože je většinou potřeba jednat hned. Pokud se jedná o závažnější věci, tak se dohadujeme s manželem a pak teprve rozhodneme.

Pokud si dítě může vybrat, s kterým rodičem stráví čas, nebo třeba půjde na hřiště, koho si vybere a proč? A jak se k tomu s partnerem stavíte?

Já nevím, koho by si vybraly, nikdy jsme to nezkoušeli. Asi nejradši jsou, když jdeme ven všichni dohromady.

To, že s nimi jdu ven já, je běžná záležitost.

O víkendu se ale běžně stává, že jdou ven jenom s manželem a nemají s tím problém, prostě někdy jdeme tak, někdy tak(smích)

Změnil se Váš rodinný standard během Tvého pobytu na rodičovské? V případě že ano, jak se vyrovnáváš s touto situací?

No, samozřejmě. Někdy mě to štve. Ale na druhou stranu, hlavní příjem obstarává manžel, a zajišťuje nás dostatečně. Takže se to snažím brát, jakože dočasnou záležitost, prostě to tak je.

Uvažovala jsi o nástupu do zaměstnání, či nějaké formě výdělečné činnosti během rodičovské dovolené?

Ano, teď to mám tak, že dvě dopoledne pracuji v mateřském centru, hlídám děti od dvou do tří let včetně svých a připravuju pro ně program.

Jaké jsou Tvé plány po ukončení rodičovské

Nastoupit do zaměstnání, na který jsem se připravovala v rámci svého studia, tak uvidíme, zda to klapne (smích)

Je podle Tebe pobyt na rodičovské dovolené překážkou v profesní kariéře ženy?

Myslím si, že u některých povolání určitě ano. V mém případě naštěstí ne.

Jak vnímáš pojem mateřská, či rodičovská „dovolená“? Jakou máš osobní zkušenost-měla jsi někdy pocit, že si Tvé okolí myslí, že máš doma s dětmi dovolenou?

Řekla bych, že hodně lidí vnímá mateřskou, jako něco méně náročného než je zaměstnání. A myslím si, že kdo to nezažije, ten nepochopí... (smích)

Jak vnímáš postavení ženy v dnešní společnosti? Má podle Tebe stejné možnosti uplatnění se na trhu práce, realizace, vzdělávání se, získání vyhovující výše platu jako muž, či nikoliv?

No...(pauza) Myslím si, že v dnešní společnosti má žena víceméně stejné možnosti, pakliže nemá děti. Nejvíce je podle mě znevýhodněná žena, která má děti malé, ta je v pracovním procesu nejméně žádaná.

Cítíš se být oceněna vlastním manželem, dětmi jako matka a manželka? Asi ano, i když, naučila jsem se o to i říkat, když je potřeba (smích)

Co se týče společnosti, je to různé, někdo mi s kočářem pomůže sám od sebe a ještě se usměje, někdo civí a někdo rovnou předem odejde, ještě než přijede tramvaj. Někdo vás pustí se řvoucím dítětem ve frontě před sebe, někdo ne a ještě vám poradí, že byste si měla dítě lépe vychovat...Je to různý.

Je podle Tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi? Máš zkušenost s diskriminací popř. s pozitivní diskriminací v kontextu s tvou rodičovskou rolí?

Myslím si, že česká společnost je otevřená rodinám s dětmi, pokud se jedná o dítě jedno, maximálně tři...pak už tak otevřená není...

Jako obrovskou diskriminaci cítím, když nemůžu do obchodu s kočárkem, kam bych se krásně vešla, když musím vynášet kočár po dlouhých schodech z metra a když se musím na ulici vyhýbat psím lejnům, což při čtyřech kolech a dvou nohách není jednoduchá záležitost(smích)

Je něco, co bys ještě chtěla v kontextu našeho rozhovoru zdůraznit?

Asi ani ne (smích)

Tea

29 let, vdaná

VŠ

Dvě děti: 10 měsíců a 3,5 let

V současné době jsi na rodičovské dovolené - jaké to bylo, když si nastoupila na rodičovskou dovolenou? Co se změnilo, co Tě překvapilo...

Já jsem poměrně silně vnímala tu frustraci, že jsem najednou izolovaná a snažila jsem se s tím až překotně bojovat, snažila jsem se setkávat s co nejvíce lidmi, zachovávat si všechny aktivity, který jsem měla až jako přehnaně. A vlastně než jsem odešla na mateřskou, tak jsem chodila do práce a neměla jsem zdaleka čas žít takovej život, ať už společenskej, nebo kulturní, kterej bych chtěla. Ale jakmile jsem přešla na tu mateřskou- to se možná nejvíc změnilo- ten přístup lidí okolo mě. Já jsem měla dítě jako první ze třídy a jako první z mnoha svých kamarádek a najednou jsem viděla, že zvláště v očích žen je to jako sešup po klouzačce v otázkách společenský prestiže. Že najednou se se mnou začaly úplně jinak bavit. Například se bavily o tom, že někam půjdou, ale bylo to jako že ty nemůžeš, ty máš ty děti, vid'?' Nebo že se něco podnikne a byly tam mnohý věci, který úplně krásně se s těm dětma dají zvládnout, popřípadě stačily drobný úpravy aby se to mohlo úplně krásně skloubit, ale většina lidí, se kterejma jsem se setkávala s tím vůbec nepočítalo, že bych se jako mohla taky účastnit. A druhak přestali se se mnou bavit o společenských tématech. Přitom si myslím, že paradoxně, že s přechodem na mateřskou a flexibilnějším časem se mi dařilo třeba více číst, nebo se snáz informovat o tom, co mě zajímalo, takže paradoxně jsem si přišla kompetentnější a přesto se lidi se mnou měli tendenci bavit právě jako, ještě tak akorát o výchově, ale otázky, který je zajímali přestali se mnou řešit, protože já jsem přeci ta máma...takže tohle bylo jako výrazný, trochu jsem to čekala a myslím si, že jsem se toho vrchovatou měrou dočkala, no. A možná jsem proti tomu, ale to už je spíš můj osobní problém, apriori bojovala s tím, že tohle mi přeci nikdo nepřišije, že já jsem jenom doma a já jsem teda ta máma a až přehnaně jsem se snažila stihnout tisíce věcí a zabývat se spoustou nemateřských věcí, až jsem si říkala, že jsem si na tu Dceru mohla najít více času. Ale myslím si, že to byl právě ten boj se společenským očekáváním.

Jak vnímáš skutečnost, že Tvůj muž je zaměstnaný a většinu času tráví mimo domov a Ty jsi naopak většinu dne s dětmi?

Já jsem to vlastně až teď u druhýho dítěte přijala. Pro mě to bylo s tím prvním mateřstvím hodně frustrující, protože jsem si nějak automaticky představovala, že ve chvíli, kdy si toho já

vedle té své mateřské role tolik naložím, tak samozřejmě leccos nestihnu a samozřejmě to automaticky převezme ten muž a trvalo mi to nějakou dobu, než jsem pochopila, že muž si potřebuje vytvořit vztah k tomu svému otcovství jako racionálně, že potřebuje si sám pro sebe definovat a najít si místo v té rodině, zatímco pro tu ženu je to přirozený, protože to dítě porodí a je pro ni přirozený, že se o to dítě musí někdo postarat, jediný co pro ni není přirozený je „proč proboha to mám být jenom já?“ (smích). Tak tahleta automatická kontrolka, že člověk vždycky myslí na to dítě, že myslí na to, že už mu může být zima, že už může mít hlad. Že se prostě do té role dostane automaticky ta ženská a že by se do ní dostal muž jen v případě, že by ta matka skutečně nebyla, jakože by byla třeba mrtvá, nebo by byla v zahraničí, nebo by prostě opravdu odpadla. Tím, jak už v porodnici začínáš to dítě kojít a jsi do toho vhozená, tak se počítá, že přijdeš domů a budeš to všechno umět. Člověk to samozřejmě neumí, samozřejmě se to všechno učí, což mu nikdo nevěří a zvlášť muži jim to nevěří, že to jako opravdu automaticky neumí a že z toho člověk může mít deprese, frustrace a že si může připadat neschopný, protože navěk to dělá vlastně dobře, plus si myslím, že tam fungují ty hormony..Očekávala jsem, že jakmile přijdu domů, tak si manžel okamžitě najde svoje místo a začne to okamžitě dělat tak jako já, protože jsme v té situaci oba a oba jsme rodiče a to dítě tu je, ale on tu kontrolku neměl. Já jsem mu to měla strašně za zlé, celý první mateřství jsme se prohádali strašným způsobem. Takový příklad byl třeba když dceři byly asi tři týdny a já něco překládala a předpokládala jsem, že když překládám, tak pracuju a když je můj muž v práci tak taky není, takže já když jsem u svého stolu a překládám, tak taky nejsem. Což samozřejmě nikdo nerespektoval. Noa tak jsem říkala „tak běžte s Růt ven“ a on „co jí mám dát na sebe?“ a já „oblečení“ – „Jaký oblečení?“ – „ze skříně“ – „kde má oblečení?“ a já už jsem se naštvála a vím, že jsem začala křičet: „Ta skříně má čtyři šuplíky, tak když nevíš kde to je, tak si otevři všechny čtyři šuplíky a najdi tam vhodný oblečení. Já pracuju!“ A byla jsem taková poměrně nepřátelská, protože jsem si to brala osobně, brala jsem to jako útoky proti sobě, že on, jako rodič, kterej by měl být přirozeně stejně kompetentní jako já, protože jsem dobře věděla, jak já nejsem kompetentní a všechno se to musím naučit, tak přece, jak to, že nefunguje stejně jako já. To hádání teda nebylo k ničemu,, protože on si k tomu musel dospět sám. Takže si myslím, že mu to trvalo tak dva roky, než si našel sám svoje místo v tom otcovství a možná by to šlo rychleji, kdybch ho do toho tak vehementně nenutila. Což ale bylo naprosto proti mojí přirozenosti a nebyla jsem toho schopná. Teď je to tak, že já víc respektuju ty jeho prostory a trvám na tom, že některý časový, či prostorový chvíle budou opravdu jenom moje, ale je to jako je to předem daný. Všichni vědí, že ve čtvrtek odpoledne tady nebu, nediskutuje se o tom a já z toho nemám předem takový ty stavy, že bych byla

nervozní, jestli to všechno klapne, protože vím, že to klapne. Ale ani teď to samozřejmě tak není, že bychom se dělili padesát na padesát.

Máte ve vaší domácnosti práce, které vykonáváš pouze ty, jako žena a jiné, které vykonává pouze muž?

Určitě. (pauza). No, do určitý míry je to daný tím, že ty naše časový rozvrhy jsou jiný a můj manžel je v práci, takže běh domácnosti je do velké míry na mých zádech, takže většina prací je na mých zádech. Takže my jsme udělali dohodu na základě toho, kdo který práce skutečně neměl rád a kdo v čem je lepší. Takže já se starám o mytí, meu koupelnu, záchod, kuchyni a Robert zase uklízí oblečení, třídí ho a dává do skříní. Když někdo žehlí, tak jsem to většinou já, přičemž většinou nežehlim. Všechny tříděný odpady vyhazuje jenom on, vaříme oba dva a tak nějak se to u nás ustálilo, že ten kdo co měl míň rád, nechal tomu druhému. Nemůžu říct, že by to bylo vyrovnaný, ale musím říct, že s dětma se dá doma pracovat a když člověk přijde večer z práce, tak má toho fyzickýho času jenom omezeně a může udělat jenom něco. Také zas je to určitej odestup od mých původních požadavků, že dřív jsem tím pocitem, že mám všechno na krku více trpěla.

Vnímáš nějaké genderové stereotypy ve společnosti, kterými jsi ve výchově svých dětí ovlivněna? Např. v oblékání dětí, výběru hraček ve výběru aktivit pro děti?

Strašně. Genderový stereotypy, co se týká výchovy tady rozhodně jsou, ale rozhodně to není jen o výchově. Když jsem byla s dvoletou Růt kupovat brýle, tak si vybrala modrý s autíčkama a paní prodavačka jí říkala: Počkej, s autíčkama? To je přeci pro kluky.“ Tak jsem se paní prodavačky ptala, jestli ona auto neřídí, a ona celá zmatená: To s tím přeci nijak nesouvisí. Když je to pokreslený autíčkama, tak je to přeci pro kluky, ne?“ Tak má Růt brýle s autíčkama, ale pravidelně je přisuzují nějakýmu klukovi. (pauza) Je strašně výraznej ten bilaterismus barevnej, že do věku zhruba jednoho roku si vybíráš mezi světle modrou a světle růžovou a v případě, že obě barvy nesnášíš, tak máš smůlu. Já jsem třeba Růt nechtěla oblékat do týhle růžový, protože mi tahle dívčí sladkost a křehkost je proti mysli, protože si tak za prvé nepřipadám a za druhé moje dcera není sladká, ani křehká, spíš je takovej sígr. Co se výchovy týče, tak si myslím, že na kluky jsou kladeny větší nároky. Že to mají těžší, protože si ženy celkem vehementně prosadily a prosazují- a já jsem jedna z nich- prostor k volbě povahových rysů a projevu a už vůbec není takovým překvapením, že jsou někde dominantní a výrazný ženský a že některý holčičky si chodí s pomlázkou a kopou s míčem a navíc jim prochází, když někomu jednu vrazí a navíc je to skoro rozromilý, protožr všichni cítíme tu váhu ženský podřízenosti, která tu po staletí byla, tak když se malá ženská- holka, chová jako malej kluk, tak je jí to odpuštěný, je to přijímáno jako příjemný a osvěžující. Když chlapec

někoho na hřišti bouchne, tak je to automaticky agresor. Protože tady visí ty staletí ženského podřízení a ty chlapy už si to jakoby nesměj dovolovat, ale není pro ně vytvořený nový prostor. Pořád mám pocit, že když je chlapeček plačtivý, nebo ustrašený, tak mu daleko častěji přihlížející maminky na hřišti řeknou: „Prosím tě, to jsi chlap?“. NO samozřejmě, že je chlap, i když je ustrašený, i když je plačtivý. Ale projde mu to daleko hůř, protože jako kdyby ženy v tom svém boji musely prokázat, že dokážou být taky silný a ti muži musí dokázat, že umí být taky silní a ta společnost je tak nastavená na úspěch, na sílu, na agresi a na silný lokty, že je vlastně úplný protimluv, když by se emancipovali ty chlapi a ukazovali tu svoji slabost. To si myslím, že je výraznej genderovej prvek. Teď nevím, jestli mě ještě něco napadá. (pauza) Jo, rozhodně se nikdo chlapečka nezeptá, jestli doma s maminkou vaří a jestli taky jako uklízí. To se očekává spíš od holčičky a chlapeček má být galantní ke své mamince. Chlapeček má pomáhat doma mamince, nebo když je něco těžkýho, tak on, jako chlap, jí má..Myslím si, že paradoxně ty holčičky mají teď už více prostoru, protože je čtyřicet let feminismu udělalo velký kus práce v tom, že je politicky nekorektní chovat se sexisticky vůči malým holčičkám, nebo ženám. Vůči chlapečkům se sexisticky chovají skoro všichni a připadá mi to úplně zločinný, když moje kamarádka, nebo vůbec, když většina mých kamarádek, které mají syny, kteří se již nějak projevují, to znamená, že jsou starší než dva, tři roky, tak ti kluci jsou vlastně hrozní nekňubové, protože mají tatínky, kteří s nima vesměs netráví moc času a ty maminky je vychovávají k té galantnosti vůči holčičkám a vůči své osobě. Už na tom hřišti musí chlapeček půjčit bábovičku holčičce, protože je to přeci holka. Takže oni si jako vůbec nedokážou prosadit svou, a jsou takoví..no, nekňubové je opravdu ošklivé slovo, ale jsou takoví disciplinovaní, zaražení, ta jejich agrese je stažená s daleko větší vehemencí, než agrese těch holčiček, což si ale myslím, že potom vyrostou a my pořád nadáváme jako ženský na to, že tady nemáme dostatek chlapů se kterejma bychom mohli skutečně jako s partnerama žít. Že oni jsou to takoví jako hodní kluci, nebo že vlastně nevědí co chtějí a že vlastně všechno musí táhnout na ramenech ta ženská, ale myslím si, že všechno začíná už v tom dětství, že nedovolujeme těm chlapečkům být tím co chtějí, protože když jsou křehčí, tak to jde proti společenskému stereotypu a když jsou naopak silný a dominantní osobnosti, tak jsou to chlapy a chlapy nemají právo být agresivní. Tím nemyslím, že bych zastávala násilí, ale myslím si, že to mají teď chlapečci horší.

Co se týká výchovy dětí- vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera při výchově vašich dětí?

Už jo. (smích). Pro mě byl hrozný šok, když jsem zjistila, že právě ta výchova dětí a čas s nima strávený a péče o ně a i ta fyzická- oblékání, krmení..bude z osmdesáti procent na mě.

Byl to pro mě takovej šok, že po prvotní zlosti- aha, tys mě v tom nechal, tobě je to jedno- jsem si řekla dobře, děti jsou moje. A začala jsem úplně destruktivním způsobem je vychovávat bez konzultací a v podstatě...Což teda způsobilo velký problémy v komunikaci a všechno možný. Bylo pro mě těžký si to všechno zpracovat a uvědomit si, že chlapovi to trvá dýl, než se stane otcem, a že když to všechno dělá úplně jinak než já, tak že jeho otcovství může být plnohodnotný. Musela jsem si vlastně znovu dojít k tomu, proč jsem si toho chlapa vzala, čeho si vážím a že bych mu měla dovolit, aby tyhle pro mě cenný vlastnosti promítl do těch dětí. A byly to třeba konceptuálně úplně jiný věci. Třeba můj muž nemá vůbec potřebu chodit s dětma ven, což je pro mě jeden z mých hlavních postulátů, že jakmile je možný jít ven, pojďme ven a když prší, přesto pojďme ven. On je s dětmi daleko raději doma a ta jeho výchova..nebo nejprve jeho hry s dětma jsou daleko subtilnější. Já jsem dlouho měla pocit, že on s nima jakoby nic nedělá, protože si s nima dělá svoje věci a já přeci sakra obětovala svůj čas a začala ho promítat jen pro ty dět a zpětně si myslím, že tohle byla chyba a že spíš jsem si měla víc uchovávat svůj čas a svůj prostor těm dětem nabídnout prostor vedle sebe a ne můj. A to je pro ty chlapy snažší, nebo respektive pro můjho chlapa je to snadnější a vlastně je to cenný, ale já jsem si to prvních několik let vykládala jako nezáměr.

Změnil se Váš rodinný standard během Tvého pobytu na RD? A v případě že ano, jak se vyrovnáváš s touto situací?

No, všechny rodiny s malejma dětma jsou chudý, ne? (smích) Samozřejmě, že se změní ekonomickéj standard, protože ta mateřská je jako příspěvek. Já si myslím, že je to konceptuálně špatně celý, jo. (pauza) Příspěvek od státu, je relativně vysokej a je jeden z nejvyšších v Evropě, rozhodně v tý délce, ve které nám to stát poskytuje je dlouhatánskej. Přesto, když člověk přejde z práce domů, tak je ten skok velkej. Samozřejmě záleží, jakou práci dělal před tím, ale přesto je ta mateřská v základní formě sedmi tisíc úplná almužna. A v tý vyšší formě, je to, dobře, blízky nějaký nemocenský, ale zas to má člověk jenom na dva roky, takže musí se najednou zvažovat výlohy úplně jinak, než to do tý doby dělal. Z toho se podle mě dost odvíjí společenskéj statut a společenská prestiž, která kromě toho, že má ta společnost nějaký premisy jak jako člověk má žít, aby byl teda společensky hodnotnej, to znamená nebyť izolovanej atd., tak se odvíjí od peněz. My nedostáváme plat, za to, že vychováváme děti, přestože je to jedna z nejdůležitějších aktivit a zaměstnání, který my tý zemi můžeme dát, protože když člověk selže v nějaký kancelářský i manažerský práci, která je hodně složitá, tak je kolem něj většinou mnoho lidí, kteří mohou jeho chybu zmírnit, nebo ji napravit, nebo v nejhorším, může být ten člověk nahrazenej. U rodičů něco takovýho není vůbec myslitelný. To znamená, že máš plně v kompetenci život občana, kterej bude za dvacet

let volit, možná bude volenej a bude vytvářet legislativu týhle země, nebo možná bude taky zavřelej a bude z něho delikvent a bude viset na našich platbách a ještě možná nás někde píchne za rohem a nebo okrade. Je to společensky strašně moc důležitý a přesto za to člověk nebere plat. Takže já si myslím, že je to jako konceptuálně špatně..Je jako důležitý, že stát něco přispívá, aby ty rodiče vůbec doma být mohli, ale není to možný vnímat jako plat, protože v ten moment je to prostě strašně nízký. A možná, že tohle je jedna z achylových pat celého ekonomického systému založeného na penězích, protože ve chvíli, kdy ty nemůžeš ohodnotit tu nejdůležitější práci, kterou tady máš, nemůžeš jí ohodnotit adekvátně, to by se prostě zhroutilo, daně by musely být trojnásobný a lidi by neměli na slanou vodu. To prostě vůbec nejde. Tak nevím, co si s tím počít. To, že se člověk ekonomicky propadne, když jde na mateřskou, nebo na rodičovskou, to je fakt. A nemyslím si, že by cestou byl francouzskej, tedy myslím si že francouzskej model, že mají tři měsíce plnýhop platu,ale zase jsou s těmi dětmi jenom tři měsíce. To je podle mého názoru strašně málo, protože ty děti potřebují skutečně vychovávat a nejlíp vychovávat svýma rodičema a ne ústavně, byť kvalitníma pedagogama

Uvažovala jsi o nástupu do zaměstnání, či nějaké formě výdělečné činnosti během rodičovské dovolené?

Tak já jsem si do určitý míry vydělávala. Já jsem se snažila překládat a něco jsem trošku učila. Byly to spíš takový příležitostný práce a v podstatě o tom uvažuju nepřetržitě. Nejsem schopna na tu práci nemyslet. Je to tak důležitá součást mne, že o tom uvažuju, ale nevím, zda to je plně realizovatelný.

Je podle Tebe pobyt na rodičovské dovolené překážkou v profesní kariéře ženy v naší společnosti?

No, já jsem si to myslela. Tak jako statistiky mluví jasně, takže asi ano. Záleží strašně na profesi, kterou člověk vykonává. Jsou profese, které..Ne, jinak- myslím si, že všem profesím, to ve skutečnosti prospívá. Taková manažerka, když se vrátí...nebo manažer- hrome i já jsem najela na ty stereotypy (smích) takovej manažer, když se vrátí po rodičovský dovolený po dvou letech, který strávil se svýma třema dětma do práce, tak podle mě se jeho manažerské schopnosti tak ztrojnásobí. Zrovna tak psychologové, zrovna tak lidský zdroje, učitelé, ale i státní úředníci, politici, policisti..podle mě, zen pobyt s dětma a přímá výchova dětí, je podle mého názoru přímou kvalifikací člověka pro jeho kariérní růst a dokonce si myslim, že by to měla být podmínka, aby od určitýho postu měl ten člověk zkušenosti s výchovou dětí. Ale realita je jiná, společnost je úzkoprsá, neuvědomuje si to a vnímá to všechno tím prizmatem stereotypním, že člověk na mateřský doma krní a nedělá pokud možno nic, nebo tak akorát

odstříkává mlíko a vyměňuje plíny, takže takhle se asi daleko nepohneme. Takže reálně si myslím, že to v kariéřním postupu je (pozn.: *překážka*), konceptuálně si myslím, že je to hloupost.

Jak vnímáš pojem mateřská, či rodičovská „dovolená“? Jakou máš osobní zkušenost-měla jsi někdy pocit, že si Tvé okolí myslí, že máš doma s dětmi dovolenou?

Haha. No, dovolená, nebo ten pojem „mateřská dovolená“ byla zanesena někdy v šedesátých letech jako vůbec první dovolená na oddych. Dřív dovolená byla doba, kterou zaměstnavatel poskytoval zaměstnanci na to, aby mohl okopávat brambory, nebo se starat o své pole. Ale za těch čtyřicet let, se ta dovolená tak jasně stala synonymem za zotavenou, že je to samozřejmě podprahově vnímaný jako dovolená, jako prázdniny, jako volno, což je skutečně v přímém rozporu s tím, co člověk na mateřský dělá, no.

Setkala jsi se někdy s tím, že by si někdo z tvého okolí myslel, že je to právě ta dovolená ve smyslu, který jsi říkala?

Já si myslím, že si to myslí skoro všichni. Že to je ale politicky nekorektní to říci nahlas. Takže si myslím, že většina lidí si myslí, že když je člověk doma- a je to trochu podobný s prací z domova- když někdo pracuje doma tak mnoho lidí si myslí, že má daleko více času, protože nechodí do té kanceláře ale většinou to není pravda.

Jak vnímáš postavení ženy v dnešní společnosti? Má podle Tebe stejné možnosti (uplatnění se na trhu práce, realizace, vzdělávání se, získání vyhovující výše platu..)jako muž, či nikoliv?

No nemá, samozřejmě, protože společnost je hloupá. Hmm. Ukazuje se, že Čechy jsou úplně na chvostu Evropy v zaměstnanosti žen a zdá se, že to tady nikoho politicky netrápí, což mě poměrně dost překvapuje, protože to je skutečně téměř polovina potenciálu národa. Ono když se mluví o zaměstnanosti žen, nebo o flexibilnějším pracovním trhu, nebo o možnosti skloubení rodinného a profesního života, tak to často vypadá, jako bysme se na politické rovině bavili o tom, že ty maminky na mateřský, chudinky, co se doma nudí, taky potřebují nějaký rozptýlení, pusťme je do práce. To je jedna a míň důležitá část toho problému. Ta druhá je, že ten národ, nebo ta země, nebo nazývejme to v jakýmkoliv velikostním celku chceme, má nějaký potenciál intelektuální, schopnostní..Jestli má Evropa a západní svět nějakou šanci, tak je to opravdu v inovacích. Nás nebude nikdy dost, ale musíme opravdu žkavit mozky a vymýšlet sofistikovaný způsoby, jak se vůbec udržet v ekonomicky aktivních oblastech. V tomhle aspektu- bránění vstupu žen do politiky a vůbec na pracovní trh a třeba i cizincům mi to připadá úplně omezený a hloupě xenofóbní, protože si podřezáváme vlastní větev. Nehledě na to, že samozřejmě v situaci, ve které se teď nacházejí ženy na pracovním trhu, to

znamená, že mají konečně šanci dělat kariéru podobně jako jejich mužský protějšky, tak ty ženy, zvláště když jsou nuceny to být ony, které jsou nuceny být doma s dětmi, tak si to prostě rozmyslí, jestli budou mít těch dětí víc, nebo ne. Je t tak, že do práce budou chodit už v dnešní době všechny ženský, nebo drtivá většina a doma s dětma jich bude jen nějaká část a je vlastně v národním zájmu dostat co největší část ženských do té práce právě proto, že potřebujeme jejich intelekt, jejich zkušenost, potřebujeme jejich schopnosti. Připadá mi to strašně strategicky nevýhodný nejenom proto, že na důchody se skládají pracující lidi a že mi nutně potřebujeme, aby tu nějaký děti byly, ale taky proto, že ten potenciál, kterej už tu je, tak nevyužít je hrozná škoda.

Cítíš se být oceněna vlastním manželem, dětmi jako matka a manželka?

To cítím. Ocenění ze soukromých kruhů cítím, ale myslím si, že to je jenom jedna část toho, co člověk potřebuje. Samozřejmě, kdyby ještě ta rodina na něj koukala, že se fláká doma, tak pak už by to asi nedělal, no.

Je podle Tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi? Máš zkušenost s diskriminací popř. s pozitivní diskriminací v kontextu s Tvoji rodičovskou rolí?

Většina bezdětných lidí si myslí, že rodina s malými dětmi je tu privilegovaná a je v nějakým postavení zbožštění téměř. Do určitý míry je pravda, že marketingově je rodina s malejma dětma využívána úplně neuvěřitelným způsobem, právě v reklamní oblasti je to jedna z věcí, která nejvíce táhne a je to taky synonymum zdravýho života od třiceti do čtyřiceti let- takovej člověk prostě musí mít rodinu a když se mu tenhle model nelíbí, nebo mu nevyhovuje, tak je na něj často pohlíženo ještě hůř než na ty mámy na mateřský, protože to je potom nějaká krkavčí žena, která nechce děti. Takže do určitý míry je tenhle model zbožňovanej, ale je to jen teoreticky, je to jen ten obraz té rodiny, kterej je zbožňovanej. Ten reálnej rodinnej život, je naopak dost diskriminovanej a dost izolovanej a vytlačovanej na okraj. Když si člověk vezme jen množství kaváren, ve kterých se nesmí kouřit, nebo který mají dětský koutky. Kdy se myslí na to, že sem může přijít člověk, kterej má malý dítě, který mu úplně nevyhovuje, aby se stalo pasivním kuřákem ve třech letech. A to přitom mluvíme o soukromí sféře, kde by to mělo být úplně přirozený, že se snaží najít zákazníky. Ale je vidět, že zákazníci s malýma dětma jsou zákazníci druhý kategorie, mimo jiné proto, že přinesou míň peněz, protože jsou na té mateřský. Což je taky krátkozraký, protože mnoho velikých firem, třeba stavebních se teď orientuje na stavby levných baráků pomalu z vlnitýho plechu, kteří mají pár korun, ale je jich tolik, že se to nakonec rentuje. Zrovna tak si myslím, že těch rodin s malejma dětma je tolik, že ti, kteří dělají skutečně rodinnou firemní politiku, tak se můžou dočkat skutečně dobrých finančních zisků. Veřejná sféra, tak o tom ani nemluvě. Člověk když přijde na úřad a

to třeba na úřad, kam chodí každej s dítětem- třeba úřad práce, kde si člověk na tisících formulářích musí požádat o rodičovský příspěvek, tak tak nikde nenajde výtah, je tam problém jít s kočárkem a o nějakým dětským koutku se tam nikomu ani nezdálo, protože děti jsou tam nevítaný a nenáviděný, přestože je to právě ten úřad, kterej je státem určenej proto, aby realizoval tu rodinnou politiku. Takže si myslím, ano, fotka rozesmátých rodičů s dětmi do pěti let, kterak se v pátek po práci, pokud možno ve tři odpoledne všichni obejmou na gauči a dají si nějaký dobrý jogurt- tak to je nesmírně marketingově cennej obrázek, ale reálnej život, mám pocit, že nikdo nikterak neulehčuje. Dopravní prostředky se bezbariérovými stávají jen velmi obtížně a přitom je tu tak velikej tlak i handicapovaných lidí, kteří se životně důležitě potřebují třeba někam dostat. Tý mámě s kočárem eště jako někdo pomůže, ale člověku na vozíku těžko pomáhejte ze schodů. Nevím. Je úplně ojedinělý projekt kina Oko, který dává projekce pro rodiče s dětma, že si tam ty děti můžou hrát. (pauza) Ve chvíli, kdy člověk přejde na tu rodičovskou, tak skutečně je jeho život odsouzenej k tomu, aby se teď hrozně proměnil a aby najednou žil úplně žil něčím jiným, což je většinou docela tvrdej náraz a když chce někdo pokračovat pokud možno v co nejstejnějším rytmu, tak brzo narazí na spoustu spoustu zádrhelů, no.

Alžběta

Vdaná, 27let

Studentka VŠ

Jedna dcera ve věku dvou let

V současné době jsi na rodičovské dovolené, zajímalo by mne, jaké to bylo, když jsi na ní nastoupila. Jaká byla tvá očekávání, co se změnilo, co tě překvapilo..

Tak změnilo se dost věcí. Například se změnilo to, že jsem byla připoutaná k domovu, nemohla jsem tolik chodit do společnosti, do hospod- přičemž v dnešní době je celkem důležitý scházet se v hospodách a podobných podnicích (smích). Nevyspala jsem se, přibylo mnohem více práce, nejenom to dítě, ale i starání se o domácnost..Neměla jsem už čas na svoje věci, například na svoje zájmy, na hraní na housle, na učení...

A jak jsi to vnímala, jak jsi se s tím vyrovnávala?

Přišlo mi, že to dítě je taková hodnota, že jsem se s tím vyrovnala.Ale samozřejmě, že byly okamžiky, kdy mě to štvalo a kdybych nejradši někam utekla a dělala si svoje věci a nebyla doma a nestarala se o dítě. Takže vyrovnávám se s tím dobře, jsem ráda že dítě mám, ale občas přišly i chvílky krize (smích).

Jak vnímáš skutečnost, že tvůj muž je zaměstnaný, většinu času tráví mimo domov a ty jsi naopak většinu času s vaším dítětem?

No, vnímám to tak, že spíš ta matka by měla být doma s tím dítětem, že má k němu bližší vztah a na druhou stranu mi to připadá nespravedlivý, že sice na tom muži leží ta zodpovědnost vydělávat dost peněz, aby uživil rodinu, ale zároveň ta matka toho má mnohem víc- že musí nejen budovat i svojí kariéru, starat se o rodinu, zajišťovat chod domácnosti..(pauza) Takže mi to přišlo, že je to v něčem nespravedlivý a že by bylo spravedlivější, kdyby to mohlo být půl na půl, což bohužel v dnešní společnosti a době není moc uskutečnitelní a nejsou k tomu podmínky.

A jak to vnímá tvůj muž? Že nemůže být tolik doma?

Myslím si, že můj muž to vnímá dobře, že mu vyhovuje že chodí do práce, že se s námi vidí večer a že...samozřejmě Antonii má rád, hraje si s ní, ale myslím, že mu to stačí o víkendu a nějaký ten večer, když přijde dříve domů. (smích)

Jak dlouhou dobu plánuješ strávit na rodičovské dovolené a proč?

Tak chtěla bych na rodičovský strávit minimálně ty tři roky, přijde mi to zdravý pro to dítě, že si myslím, že hlavně do těch tří let, myslím si, to dítě potřebuje být hlavně s tou rodinou nebo

s rodičem a nepotřebuje až tak ty rodiče v kolektivu. Pak bych chtěla asi do práce, nebo když bude další miminko, tak asi budu doma ještě dýl. Ale do těch tří let mi to přijde jako základ.

A v případě dalšího dítěte bys chtěla být doma tedy další tři roky?

Jo, určitě.

Co se týká domácnosti-máte rozdělené práce, které bys dělala jen ty, jako žena a které vykonává pouze tvůj muž?

Tak co se týká vaření, uklízení, tak všechny práce vykonávám já i praní, nakupování. Manžel vykonává ty práce, teda teoreticky, které se týkají údržby bytu, měnění žárovek, natírání, letování. Nicméně v praxi ani nemá moc čas tyhle práce uskutečňovat. (smích) Má na starosti vynášení odpadků a to se mu někdy daří, někdy ne.

Vnímáš nějaké genderové stereotypy při výchově dcery, které by na tebe měly vliv? A to se vztahuje i na výběr oblečení, výběr kroužků, hraček...

Přijde mi, že máme třeba modrý kočárek na holku a všichni se podivují nad tím, proč máme modrý kočárek, když máme holku, takže určitě stereotyp ve vnímání těch barev. Hračky, to bych řekla, že ani nějak ovlivněný není, že přirozeně ten výběr hraček je takový, že tíhne k těm panenkám a láká jí to více než auta, i když vlastně dostala dříve autíčko než panenku, ale z panenky byla mnohem nadšenější. Řekla bych, že v něčem to asi je daný nějakou tradicí, ale řekla bych, že z většiny to vyplývá z povahy toho dítěte a je to daný i tím pohlavím. No a co se týká kroužků, tak si myslím, že je to fakt daný tou povahou, ale asi je to v něčem i obecně společností rozdělený.

A jak myslíš, že bys vychovávala své děti, kdybys měla dceru i syna- bylo by to stejné, či jiné?

No tak to jo, to bych je vychovávala asi jinak. To bych se víc snažila, aby kluk chodil víc na sport a tu holku bych spíš asi dala na nějaký malování, tanečky, ale asi bych jí tam nedávala za každou cenu.

Vnímáš svého muže jako rovnocenného partnera ve výchově vašich dětí?

Myslím si, že rovnocenní jsme ve výchově, ale každý asi vychovává jinak, jiným způsobem. Tím, že já jsem s ní pořád, tak asi nemám takovou autoritu jako má on, když přijde večer a umí víc zvýšit hlas- on je spíš takový víc tradiční otec, který umí dát věci do pořádku a zároveň s ní dělá legrace, který já s ní nedělám a blbne s ní. A jinak bych řekla, že rozhodujeme oba dva, možná já v něčem víc. Víc to koriguju. Myslím si, že tím, že s ní trávím víc času, tak to můžu nastavit tak, jak to chci já.

Co se týká rodinného standardu- změnil se poté, co jsi na rodičovské dovolené?

No, asi se celkově nezměnil- samozřejmě máme výdaje vyšší, hlavně na jídlo a drogerii a oblečení na dítě, ale nijak to náš rozpočet nezatížilo. Zas člověk ušetří na těch pivech a společenských akcích (smích).

Uvažovala jsi o nástupu do zaměstnání, či nějaké formě výdělečné činnosti během tvého pobytu na rodičovské dovolené?

No, tak vzhledem k tomu, že studuju, tak nemám moc času a ani možností si ještě něco přivydělávat, takže o této variantě neuvažuji, ale kdybych nestudovala, tak bych se snažila si nějak přivydělávat. Spíš ze společenských důvodů, abych se dostala mezi jiný lidi a odpočinila si od mateřských a rodinných povinností a dělala i něco jiného.

Je podle tebe obecně v naší společnosti pobyt na rodičovský dovolený překážkou v profesní kariéře ženy?

Neřekla bych že překážkou, ale brzdou. A že pořád tam ta nespravedlnost je, když se člověk podívá na vedoucí pozice ve firmách, nebo u ředitelů škol převažují pořád muži a ty ženy jsou vnímány tak, že ztratily ten čas na mateřský, neměly šanci se ani tolik rozvinout, podle mě nejsou ani ve firmách posílány na různé profesionální kurzy a konference. Připadá mi, že v ty společnosti je to stále tak nastavený, že muži dělají tu kariéru a ty ženy se berou spíše jako řadoví členové. Obecně to brzda určitě je. Myslím si, že jsou znevýhodňované a určitě by to tak nemělo být. Objektivně není brzdou to, že jsou doma, protože doma se můžou taky rozvíjet a leccos dohonit, ale samozřejmě jsou obory, kde je potřeba, aby tam byly pořád a když odejdou na deset let, tak je to náročný se vrátit zpátky.

Jak vnímáš ten samotný pojem mateřská, či rodičovská dovolená?

No, zdá se mi docela nasírací (smích). Rozhodně to dovolená není, je to změna oproti práci a hlavně jiný druh zaměstnání, ale rozhodně to dovolená není, protože člověk je unavený stejně jako když je v zaměstnání a nezastaví se přes celý den. Takže dovolená je opravdu docela zavádějící pojem. (pauza) Ani v cizích jazycích to nikde není- *mateřská dovolená*.

Zažila jsi někdy pocit, že si tvé okolí myslí, že máš doma s dětmi dovolenou?

Určitě, myslím si, že to tou společností tak vnímáný je, že matka, která je na mateřský dovolený, tak si užívá života, chodí si do parku každé den, nic nedělá a jenom si hraje, vaří, zatímco jsou ty matky ve skutečnosti mnohem výkonnější- řekla bych, že ve společnosti to pořád takhle vnímáný je, že ty ženy jsou doma a nic nedělají, zatímco ty ostatní pracují.

Jak vnímáš postavení ženy v dnešní společnosti? Má podle tebe stejné možnosti jako muž- např. co se týká možnosti uplatnění se na trhu práce, vzdělání, realizace, výše platu atd.?

No, v podstatě už jsme o tom mluvily, ale ještě k tomu platu. Třeba na platech je dobře vidět, že ženy, i když mají stejnou pozici jako muži, tak třeba v osobním ohodnocení většinou nedosahují tak vysokého platu jako ti muži a ta diskriminace tam určitě je. A na některých postech ani tu ženu nevezmou. Např. když je výběrový řízení a přijdou tam tři chlapy a jedna ženská, tak i když je na stejné úrovni, tak ji prostě nevezmou, protože je to ženská a hrozí, že bude rodit a že odejde, tak raději vezmou někoho trvalejšího.

Cítíš se být oceněna vlastním manželem a dětmi jako matka a manželka?

Svým manželem se určitě cítím být oceněna. Myslím si, že si váží toho, že jsem doma a i okolím, ale myslím si, že je to dáno tím, že vyrůstám ve společnosti lidí, kteří mají podobné hodnoty a pro něž ta rodina nějakou hodnotou je a není to jen ztráta času a není pro ně kariéra to primární..

A myslíš si, že je to vyjimečné, že se cítíš být oceněna svým mužem a okolím?

Nevím jestli ze strany toho muže, ale to okolí a to prostředí, ve kterém se pohybuji rozhodně vyjimečné je.

Je podle tebe česká společnost otevřená rodinám s dětmi? Máš nějakou osobní zkušenost s diskriminací, popř. s pozitivní diskriminací?

U nás jakoby ta rodinná politika nějak nastavena byla, teď ale se to bohužel mění, že těm rodinám to tady moc nenahrává. Že na rozdíl od Francie nebo od Němcka... I když u nás to vypadá, že máme hodně peněz, ale když se to propočítá s daněma, tak to zas tak na tom dobře nejsme. Třeba tady nejsou založený takový ty malý školky.. Něco podle mě začíná, ale něco tady vůbec ještě není a v zahraničí už to třeba funguje. Rodinný vstupenky, ne všude to funguje, třeba v dopravních prostředcích jako vůbec ne. Řekla bych, že česká společnost úplně vstřícná není a dokladem toho je, že většina lidí má jedno dítě a ani vlastně to ne, takže ta porodnost je dost malá. Třeba když jede matka v nějakým dopravním prostředku a dítě řve, tak se to bere tak, co to dítě votravuje a ať si ho matka zklidní, nebo ať vystoupí a když ho neumí uklidnit, tak tam nemá co dělat. Takže asi tak.

Myslím si, že by měl být daný prostor tomu, aby matky, které jsou na mateřské měly šanci alespoň jeden, dva dny v týdnu se nějak realizovat a přivydělávat si a třeba i zvýhodnit ty zaměstnavatele, aby když zaměstnají matku na mateřský z toho měly nějaký výhody. A zakládat nějaký ty malý školky, nebo rodinný centra, aby bylo pro ty matky možný něco dělat. Právě že dost často ty ženy nemají žádné hlídání, protože babičky chodí ještě do práce,

nejsou ještě tak starý a do důchodu se odchází pozdě a asi to bude čím dál tím horší. Takže asi tohleto.

Jinak chci říct, že bych určitě doporučila mít miminko a dělat něco k tomu- třeba školu (smích)